DARBININKAS

LII NR. 70 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIS - OCTOBER 24, 1967 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 | 10 CENTŲ

Pranešimas apie veiksnių konferenciją Washingtone

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties konferencija, dalyvaujant Lietuvos diplomatinės tarnybos, VLIK-o, ALTarybos, Lietuvos Laisvės Komiteto, P. L. B-nės ir lietuviškos spaudos atstovams, susirinkusi 1967 m. spalio 21-22 dienomis Washingtone, D.C., apsvarsčiusi Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties programą, bendradarbiavimą Lietuvos laisvinimo uždavinius vykdant ir laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergta tauta klausimus:

1. priėmė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties manifestą ir paskelbė 1968 — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties metus — **Lietuvos laisvės kovos metais;**

★

2. sutarė vieningai remti jungtinį lėšų telkimo fondą, sudarytą specialiai Lietuvos nepriklausomybės sukakties programai vykdyti;

★

3. veiksnių bendradarbiavimui stiprinti ir aktualiem laisvinimo klausimam vieningai spręsti bei vykdyti konferenciją sutarė bent kartą per metus kviesti Alto, Bendruomenės, Vliko ir LLK konferencijas ir įpareigoti minėtas institucijas jose dalyvaut: konferenciją kviečia bet kuri minėta institucija, kuri turi bendro nutarimo reikalingų klausimų;

★

4. didžiai vertindama spaudos vaidmenį Lietuvos laisvės kovai, konferencija pritarė Vliko iniciatyvai įjungti lietuvišką spaudą į veiksnių bendras konferencijas ir kreipia atskirų veiksnių dėmesį į reikalą kuo glaudžiau bendradarbiauti su spauda ir palengvinti spaudai formuoti viešąją nuomonę Lietuvos interesų linkme;

★

5. turėdama prieš akis paskutiniu laiku sustiprintas sovietų pastangas demonstruoti okupuotą Lietuvą kaip sovietinę respubliką ir tuo būdu pripratinti viešąją opiniją prie aneksuotos Lietuvos fakto ir įtikinti laisvuosius lietuvius, kad ir "daugiatautėje" Sov. Sąje lietuvių tauta yra kūrybiškai laisva, konferencija:

a. pabrėžė tautinį susiklausymą laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergta tauta klausimais;

★

b. pripažino klaidinga lietuvišku požiūriu ir Lietuvos bylai žalinga bendravimo praktiką, atremtą teigimais, kad esamomis sąlygomis nepriklausomybės siekimas tampa antraeiliu;

★

c. pabrėžė, kad tautinė gyvybė ir valstybinė nepriklausomybė yra neišskiriami dalykai;

d. apgailestavo patriotinio ekstremizmo apraiškas, gilinančias nevieningumą, užuot skatinusias vieningo nusistatymo pastangas;

e. pavedė Vlikui konkrečiai išplėtoti 1966 sausio 22 Clevelando konferencijoje sutartus bendravimo principus;

★

6. konferencija pasiuntė sveikinimo telegramas prezidentui Johnsonui, valstybės sekretoriui Dean Rusk, kitų laisvųjų valstybių vyriausybėms ir įžymiesiems Lietuvos draugams.

Romoje mirė kun. dr. K. Rėklaitis

Romoje spalio 21 mirė kun. Kazimieras Rėklaitis, MIC, savo 80 metų išvakarėse.

Velionis priklausė prie tyliųjų ir labai vaisingų darbininkų; paliko labai mielas žmogus visų jį sutikusių atminime. Jo darbų pėdsakai labiausiai paliko Marijonų vienuolijos ribose, bet žymūs taip pat bendroje lietuviškoje kultūroje.

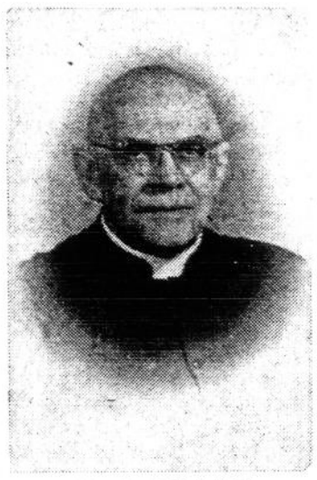

Kun. dr. K. Matulaitis

Gimė 1887 spalio 22 Sintautuose. Nuo 1904 iki 13 mokėsi Petrapilio — Mogilevo seminarijoje, Romos Gregorianume, gavo filosofijos ir teologijos daktaro laipsnius, kunigu įšventintas 1913. Nuo 1914 profesoriavo Petrapilio kunigų seminarijoje. Ten jis buvo lietuvių katalikų veikėjų centras. Grįžęs 1918 į Lietuvą, įstojo į marijonus Mariampolėje, nuo 1923 Amerikoje redagavo Laivą, dirbo Drauge, karo metu buvo Amerikos marijonų provincijolas. Nuo 1947 galutinai pakviestas Romon įvairiom vienuolijos pareigom.

LBJ neatsilaiko prieš respublikonus

Gallupas rado, kad pagal dabartinę opiniją prez. LBJ negali atsilaikyti nė prieš vieną iš populiariųjų respublikonų. Geriau laikosi R. Kennedy, bet ir jis nestengia konkuruoti.

Jei konkuruotų LBJ ir Nixonas, tai santykis 49:45 Nixono naudai. Jei LBJ ir Rockefelleris, tai 50:40 Rockefellerio naudai. Jei LBJ ir Romney, tai 48:45 Romney naudai.

Jei Kennedy ir Nixonas, tai 48:47 Nixono naudai. Jei Kennedy ir Rockefelleris, tai 47:46 Rockefellerio naudai. Tiktai Romney prieš Kennedy neatsilaiko.

Šiaip Nixonas pirmoje vietoje eina ir jo populiarumas auga (rugsėjo pradžioj 35, spalio mėn. 40), Rockefelleris (14:18), Reaganas (11:14). Tik Romney krinta (24:13) nuo to laiko, kai pasigarsino, kad jam smagenis išplovė.

Popiežius ir pasauliečių kongresas

Šv. Petro bazilikoje, kur dalyvavo vyskupų sinodo ir pasauliečių kongreso nariai, popiežius Paulius kalbėjo apie Bažnyčios vienybę. Ją, sakė popiežius, sudaro **visų tie patys tikslai, bet siekiami skirtingom tarnybom**. Tie žodžiai aiškinami kaip nurodymas, kad viena rolė Bažnyčioje yra dvasininkų, kita rolė yra pasauliečių. Popiežius pažymėjo taip pat Bažnyčios autoritetą Dievo žodžiui aiškinti. Tai reiškia pasisakymą už bažnytinį autoritetą, prieš kiekvieno subjektyvų tikėjimo tiesų aiškinimą.

Tas popiežiaus įspėjimas daros suprantamas, atsižvelgus į kai kuriuos balsus pasauliečių kongrese. Jame Olandijos katalikų tarnautojų sąjungos pirmininkas Kerstiens kalbėjo, kad šiame technologiniame amžiuje, kuriame viskas keičiasi, hierarchija nebegali diktuoti kunigam ir pasauliečiam, vyram ir moterim; kad "Bažnyčioje kaip ir pasaulinėse institucijose, kaip kariuomenėje ir fabrikuose, galutinė atsakomybė sprendimui daryti turi priklausyti asmeniui".

— **Vyskupų sinodas** išrinko 12 asmenų komisiją, kuri paruoštų pranešimą popiežiui dėl tikėjimo doktrinos. Pirmininku išrinktas Jugoslavijos kardinolas 140 balsų. Paskutinis iš komisijos narių išrinktas 69 balsais. Kreipiamas dėmesys, kad Olandijos kardinolas Alfrink tegavo 10 balsų. Olandija yra pasižymėjusi toliausiom reformom.

— **Lenkijos** kardinolas Wyszynskis pasiuntė sinodui telegramą, apgailestaudamas, kad nėra išleistas. Sinodas tos telegramos negavo.

Pasauliečių kongrese iš Lenkijos dalyvavo 24, kiti 6 nebuvo išleisti.

— **Chicagoje** susidarė "konservatyvių katalikų" grupė, apie 500, kurie paskelbė kvietimą neduoti arkivyskupijai aukų, kol bus atšauktas naujasis katekizmas, įvestas arkiv. kard. Cody. Konservatyvieji tą katekizmą vadina "rasistiniu", "socialistiniu".

— **Gen. Westmoreland** metų gale pasitrauksiąs ir pareigas perduosiąs pavaduotojui gen. Abrams. To labai nori, kaip skelbia N.Y. Post, sekr. McNamara.

— **Egiptas** apkaltino Alžirą, kad pavogęs naujus Migus ir kitas karines medžiagas, kurias Sovietai per Alžirą siuntė Egiptui.

— **Italijoje** paskelbta misijų teritorijom fabrikai.

Veiksnių konferencija Washingtone spalio 21-22. Viršuje prezidiumas, žemiau — diplomatai konferencijoje: min. St. Bačkis ir garbės konsulas J. Žmuidzinas. Nuotr. V. Maželio

JAV L. bendruomenės nauja valdyba

Neoficialiu pranešimu, JAV bendruomenės išrinktasis centro valdybos pirmininkas Br. Nainys pristatė tarybai tvirtinti savo naują valdybą. Joje yra šie asmens: pirmininkas Br. Nainys, vicepirmininkai kun. J. Borevičius ir P. Petrušaitis, sekretorius St. Džiugas, iždininkas Dočkus, švietimo reikalam J. Kavaliūnas, informacija lietuviam A. Šantaras, informacija nelietuviam V. Adamkavičius, administratorius ir kultūros tarybos reikalam J. Baužys, Jaunimo reikalam Dalia Tallat Kelpšaitė.

Egiptas nuskandino Izraelio laivą

Egiptas spalio 21 iš Port Said sovietinėm raketom nuskandino Izraelio naikintuvą Elat prie Sinajaus pasiausalio šiaurinės dalies. Iš 202 įgulos vyrų 15 žuvo, 26 dingę, tarp išgelbėtų 48 sunkiai sužeisti. Laivą kliudė trys raketos. Egiptas sakosi kliudęs ir antrą laivą. Elath buvo vienas iš dviejų didžiųjų karo laivų, kuriuos Izraelis iš viso turėjo.

— **Egipte džiūgavimas** dėl atgautos karinės garbės. Nasseris apdovanojo nušovusius Izraelio laivą.

— **Senatas** 65:10 balsų priėmė biudžetą vidaus saugumo komisijai, nors vvr. teismas jos veikimą suparaližavo komunistam palankiais sprendimais.

— **Prie Negyvosios jūros,** šiaurėje, rastas naujas vad. "skrolas" — raštas 26 pėdų ilgio ilgesnis nei bet kuris lig šiol turimas. Pirmasis buvo rastas 1947.

— **Egėjaus jūroje,** prie vakarinės Turkijos, rastas romėnų laivas, nuskendęs prieš 2,000 metų, 300 pėdų gilumoj.

— **Valstybės sekr. Rusk** patarė Izraelio ministeriui Ebanui nesiimti karinių priemonių prieš Egiptą dėl nuskandinto laivo.

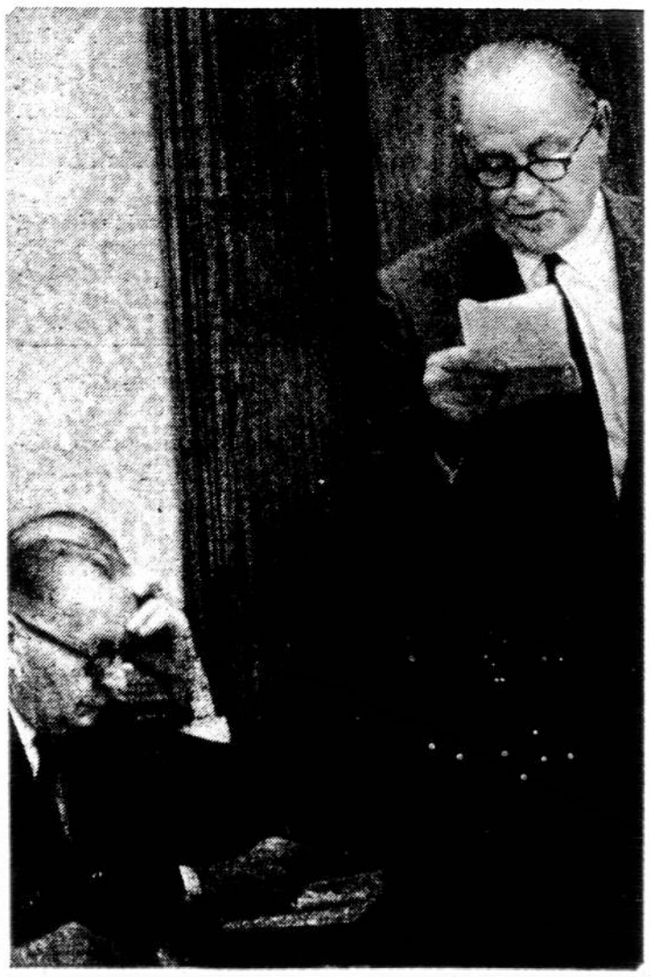

DIDŽIOSIOS POLITIKOS MEISTERIAI

Apie vyriausią politikos planuotoją ir prezidento patarėją Walt W. Rostową informuoja Con. Record.

Dr. A. B. dėka, ant mūsų stalo atsirado Congressional Record š.m. spalio 17 dienos. Jame yra atstovo J. R. Rarick pareiškimas, kuriuo jis atsiliepia į anksčiau C. Record išspausdintus laiškus bei protestus dėl pasiūlytos sutarties su Panamos valstybe Panamos kanalo reikalu. Kai kurie laiškų autoriai reikalavo paskelbti, kas yra tos sutarties įtaigotojai.

Kas įtaigotojai — valstybės departamentas

Atstovas John R. Rarick, Louisianos demokratas, sako, kad pagal Congr. Record paskutinį dešimtmetį paskelbtus dokumentus neginčijamai valstybės departamentas turėjo lemiamos įtakos formuluojant appeasementinę politiką, kuri turėjo katastrofiškų padarinių. Ši politika esanti tiesiogiai atsakinga už dabartinę padėtį, kurioje J. V. suverenumas Panamos kanalo zonoje gresia būti panaikintas trim sutartim.

O valstybės departamente — Rostow

"Siekdamas informacijos — sako Rarick — kas tiksliai mūsų vyriausybėje atsakingas dėl mūsų politikos Panamos reikalu, aš radau, kad Walt W. Rostow, dabar prezidento patarėjas valstybės saugumo reikalais, yra to dalyko 'vyriausias architektas'." Pagal Washingtono Observer 1967 m. vasario 15, prieš paskiriamas į Baltuosius Rūmus, dr. Rostow buvo politikos planavimo šefas valstybės departamente, pradedant nuo 1961, ir tokiu būdu turėjo įtakos valstybės politikai per eilę metų.

Naujos medžiagos iš Washingtono, D. C., paskelbė 1967 m. spalio 4 St. Louis Globe — Democrat, komentuodamas atsitikimą su Otto F. Otepka, buvusiu aukštu saugumo pareigūnu valstybės departamente. St. Louis Globe Democrat primena, kad Rostowas buvo siūlomas į vyriausybės tarnybą 3 kartus ir tris kartus buvo atmestas saugumo sumetimais.

Rostowas — Eisenhowerio atmestas

Atstovas Rarick iš to laikraščio cituoja: "Walt Whitman Rostow, dabar specialus patarėjas prezidentui valstybės saugumo reikalais, buvo tris kartus atmestas Eisenhowerio vyriausybės dėl galimos saugumo rizikos... Aviacijos departamentas sprendimą dėl Rostowo saugumo padarė laikotarpyje prieš 1955, ir valstybės departamentas panašias išvadas padarė 1955 ir 1957 laikotarpyje, atmesdami galimybę paimti Rostową didelio slaptumo projektam, kaip tai buvo surašyta Otto F. Otepkos, vyriausio saugumo tardytojo valstybės departamente..."

Rostowas — Kennedy paskirtas

Toliau laikrašty kalbama, kad tarp Otepkos ir Kennedy vyriausybės aukštųjų pareigūnų kilo konfliktas dėl Rostowo. 1960 m. gruodžio mėn. — mėnuo po prezidento Kennedy išrinkimo — "Robert Kennedy ir Mr. Rusk norėjo paskirti Rostową aukštom pareigom valstybės departamente, žinodami apie kai kurias saugumo problemas ryšium su anksčesniais valstybiniais slaptais projektais. Susitikime su Mr. Kennedy ir Mr. Rusk, kaip Otepka liudijo, jis buvo paklaustas: 'Kokios rūšies saugumo klausimas kliudo Mr. Rostowo paskyrimą į valstybės departamentą?'

Otepka atsakęs, kad jam yra pažįstama Rostowo byla iki 1955, kada departamentas norėjo paskirti Rostową svarbiausiu asmeniu psichologinio karo projektui ... Otepka pateikė apžvalgą valstybės departamento ir aviacijos departamento bylų Rostowo reikalu. Dėl Otepkos nurodytų bylų to meto valstybės sekretoriaus pavaduotojas Herbert Hoover Jr. nutarė Rostowo neskirti psichologinio karo projektui 1955. Panašus sprendimas buvo Roderick O'Connor, saugumo ir konsularinių reikalų biuro administratorius, kada Rostowas buvo pakartotinai siūlomas į valstybės departamento tarnybą.

Susitikime su Kennedy ir Rusk 1960 Otepka pasakė, kad jis, gal būt, pareikš apie Rostową tą pat, ką anksčiau yra pareiškęs aviacijos departamentas ir valstybės departamentas.

Robert Kennedy tada įtūžęs ir pasakęs: "Tie aviacijos vyrai tai yra "Bunch of jerks'. Tada Rostowas buvo priimtas į Baltuosius Rūmus (kur veikia kitokios saugumo taisyklės nei valstybės departamente) ... Paskiau Rostowas buvo priimtas ir į valstybės departamentą.

Dėl Rostowo — intrygos prieš Otepką

"Po šio incidento su Rostowu buvo paskirtas į valstybės departamentą John F. Riley, buvęs teisingumo departamento advokatas, ir ėmėsi akcijos "išėsti Otepkai", organizuodamas Otepkos telefoninių pasikalbėjimų nusiklausymą ir imdamasis kitų metodų, kad surastų pagrindą Otepkai pašalinti iš jo 19,000 dol. tarnybos. Kai Riley metodai iškilo aikštėn, jis buvo priverstas pasitraukti." Bet pašalintas buvo ir Otepka (tuo pretekstu, kad jis davinėjo senato vidaus saugumo komisijai informacijas. Red.)

★

Tiek iš C. Record. Iš jo aiškėjo, kad prezidento Eisenhowerio laikais Rostowas buvo saugumo sumetimais nepatikimas; kad prezidentui Kennedy atėjus valdžion tapo patikimas ir pakviestas į Baltuosius Rūmus drauge su Schlesingeriu, Goodwinu, Sorensenu, Salingeriu. Valdžią perėmus prezidentui Johnsonui iš Baltųjų Rūmų dingo visi tie S... ir dar Goodwinas. Pasiliko betgi Rostowas. Net daugiau: kitas Rostowas atsirado valstybės departamente valstybės sekretoriaus padėjėjo pareigose.

Šioje vietoje tinka priminti, kad Americans for Democratic Action susirinkime vienas iš jų, Daniel P. Moynihan, kritikuojantiem LBJ politiką priminė, kad chaosas miestuose ir Vietname tai esąs padaras pačių liberalų, esančių valdžioje (N.Y. Post rugsėjo 28).

Faktai dėmesio verti, kas mėgina suprasti Vietnamo ir tiltų politiką.

A. Harrimanas: nuo Stalino iki Kosygino

Buvusio ir esančio diplomato pasipasakojimai apie Amerikos politiką su Sovietais

Pelucos grūdas:

Look magazinas, populiarus sensacijų siekiančiom informacijom, spalio 3 numerį skyrė Sovietų Sąjungai ("Rusijai šiandien") ryšium su bolševikų revoliucijos sukaktim lapkričio 7. Informacijų tendencija tokia, kokios norėjo bolševikai. Pagal tą Look informaciją sovietiniai piliečiai "jaučiasi saugūs. Jiem neberūpi badas, vienišumas ar vargas. Pagal jų supratimą, kas yra laisvė, daugumas jų jaučiasi laisvi". Prie viso to, ką jie turi, "jei dar Sovietų Sąjungoje būtų garbingi demokratiniai rinkimai", būtų viskas jau gerai.

(Tarp iliustracijų keturios ir iš Lietuvos — trys iš Vilniaus, viena iš Elektrėnų,tik korespondentas, matyt, ruso informuotas, tuos Elektrėnus vadina Elektrostal).

Įvadinę informaciją Look baigia išvada: "Rusai žino daugiau apie mus, negu mes žinome apie juos". Ir dėl to Look ėmėsi informuoti. Tačiau jo informacija patvirtino, kad ir Look mažai žino apie Sovietus ar gal tikriau —nenori žinoti..

Toje šališkoje informacijoje dėmesio vertas W. Averell Harrimano straipsnis "Nuo Stalino iki Kosygino: Mitai ir tikrovė". Dėmesio vertas dėl to, kad Harrimanas buvo Amerikos atstovas Maskvoje 1943-1946, paskiau gaudavo specialias vyriausybės misijas Sovietuose. Harrimanas tebėra ir dabar aktyvioje valstybės departamento tarnyboje kaip valstybės sekretoriaus pavaduotojas. Dėl to jo informacijos įdomios pažinti ne tiek Sovietam, kiek paties Harrimano, o netiesiogiai ir Amerikos vyriausybės politikai tame laikotarpyje nuo Stalino iki Kosygino. Atpasakojam kai kurias jo informacijas.

Sovietų revoliucija ir Amerikos biznis:

Autorius pasakoja domėjęsis Rusijoje įvykdyta bolševikų revoliucija kaip bankininkas.

"Kaip tarptautinis bankininkas, aš buvau suinteresuotas patirti, kokį biznį galima padaryti su naujuoju reiškiniu. Dėl to po dvidešimtųjų metų mano firma buvo viena iš tų, kurios davė kreditus prekybai su Rusija finansuoti .... Kai Leninas paskelbė savo 'Naująją ekonominę politiką' (NEP), aš prisidėjau prie grupės, kuri gavo koncesiją eksploatuoti mangano klodus Kaukaze, vienus iš turtingiausių visame pasaulyje. Leninas galvojo, kad Sovietų Sąjunga nežino, kaip eksploatuoti. Jis galvojo, kad prisiėmus koncesininkus 20 metų rusai galės išmokti gamybos metodų ir tuo pat metu turėti naudos iš tų įmonių. Kai valdžią paėmė Stalinas, Lenino politiką atmetė. Stalinas nusprendė, kad Sovietai patys turi plėtoti savo gamybą, tik samdydami užsieninius technikus patarėjus, kol tai bus reikalinga.

"Pirmu kartu aš nuvykau į Sovietų Sąjungą 1926 metų gruodyje, kol mes tebeturėjom koncesiją. Mačiausi su dauguma vyriausybės narių, išskyrus Staliną, kuris kaip partijos sekretorius veikė už scenos ir retai kada buvo prieinamas užsieniečiam. Savo keturių valandų pasikalbėjime su Trockiu aš įsitikinau, kad sunku suderinti koncesininkų ir vyriausybės interesus. Susidariau įspūdį, kad NEP bus panaikintas. Tada mes derėjomės dėl koncesijos nutraukimo. Mes atgavome savo pinigus su mažu pelnu. Kiti koncesininkai, kurie mėgino dar laikytis, savo investicijas prarado".

Pirmąsyk pas Staliną: su pagalbos siūlymais

"Pirmąsyk sutikau Staliną 1941. Prezidentas Rooseveltas mane pasiuntė į Maskvą su lordu Beaverbrook (Anglijos tiekimo ministeriu. Red.) Anglijos — Amerikos paramos reikalais. Vokiečių kariuomenė buvo keliose myliose nuo Maskvos, ir galėjome girdėti patrankas iš fronto. Daugelis karinių ekspertų galvojo, kad miestas neišsilaikys. Per keturias naktis, kada kalbėjomės su Stalinu, jis niekad nesusvyravo savo pasitikėjime. Jis laikė, kad Hitleris padarė klaidą, leisdamasis į Rusiją trim kryptim, užuot sutelkęs visas jėgas žygiui į Maskvą. Stalinas mum kalbėjo, kad kaip tik dėl to Maskva atsilaikys. Jis, sakėsi, stengiasi atlaikyti bet kuria kaina, nes jei sostinė kristų, tai būtų sugadintas tautos nervų centras. Aiškino, kad tuo atveju kovą tęstų, bet turėtų trauktis už Uralo ir kontrofenzyva nebūtų įmanoma ... Kai Beaverbrook ir aš grįžome namo, reiškėme savo įsitikinimą, kad Rusija atsilaikys."

"Kitais metais, vėl atstovaudamas prezidentui vykau į Maskvą su ministeriu pirmininku Churchilliu". (b.d.)

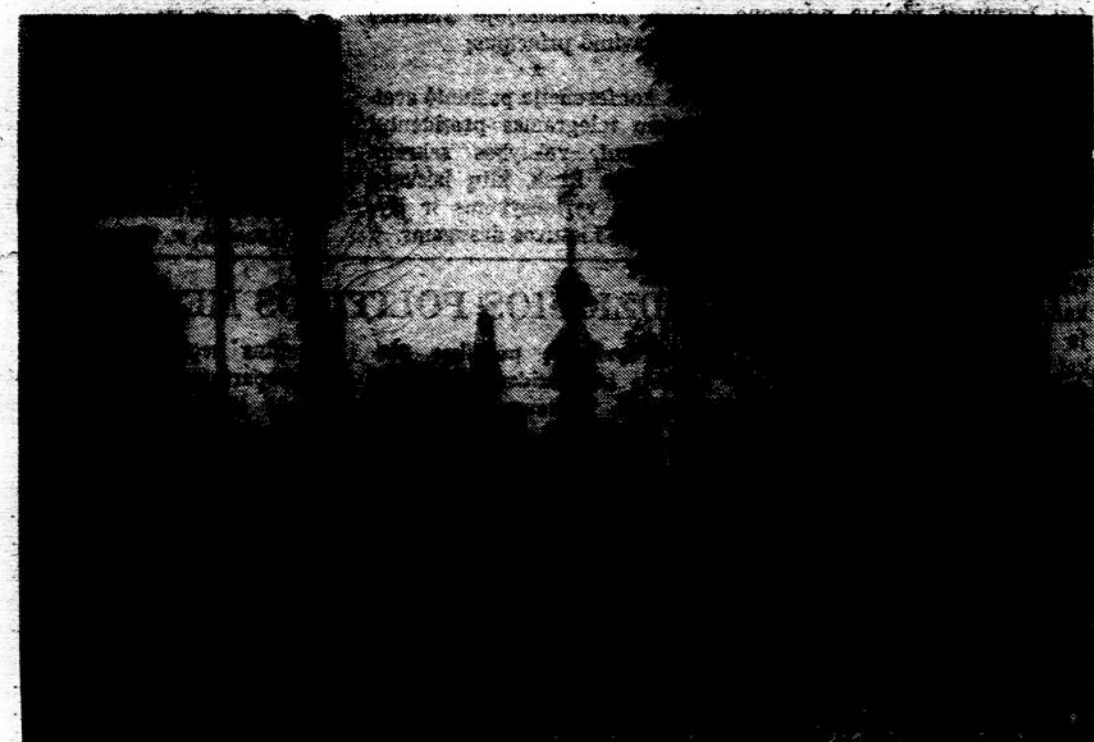

Įvairių organizacijų atstovai dalyvavo su vėliavomis iškilmėse, kai buvo prakasama žemė Jaunimo Centro praplatinimui. Nuotr. Z. Degučio

Lietuvoje

KAUNE 284,000

Vėl perplanuoja Kauno miestą. (Tiesa 1967 — 205 nr.) Pastarasis generalinis planas buvo sudarytos prieš 15 metų (1952). Jis buvo numatytas 220 tūkstančių gyventojų 1970 metais. Bet Maskvos skubinamas pramonės plėtimas (ir žmonių bėgimas iš kolchozų) susiurbė į Kauną gyventojų daug daugiau, nei planuotojai 1952 metais tikėjosi. 1970-tiem metam numatytoji miesto gyventojų riba jau buvo peržengta 1960-tais metais. Dabar Kaune jau susikimšę 284 tūkstančiai.

Naujas planas rengiamas jau treti metai. Jį rengia architektas P. Janulis (1952 m. plano autorius), inžinieriai — A. Tupinis, A. Burkus, A. Palskys, R. Pilkauskas ir inž. — ekonomistas J. Daniulaitis. Jiem patarėjai yra architektai — dr. K. Šešelgis, Vyt. Žemkalnis, J. Putna, V. Miliūkštis ir kt.

Žaliakalnio-Palemono sritis numatoma 150-čiai tūkstančių gyventojų, Vilijampolė —75-iem tūkstančiam, Aleksotas-Panemunė — 50-čiai tūkstančių. Senamiestyje ir Naujamiestyje (Laisvės al. — geležinkelių stotis) gyventojų sumažėją. Miesto centras numatomas palikti dabartinėj vietoj — Laisvės alėja, Donelaičio g., Vienybės (dabar vad. J. Janonio) aikštė. Ši centrinė aikštė (šalia muziejaus) numatoma pratęsti iki V. Putvinskio (dabar Sal. Neries) gatvės.

Planuotojams tenka skaitytis su faktu, kad "partija ir vyriausybė" jau yra nusistačiusi palikti Kaune ir dabartinės rusų viešpatavimo eros pėdsaką — padidintosios centrinės aikštės vidury pastatydinti didžiulį Leniną...

Carinės Rusijos viešpatavimo era paliko Kaune Soborą— "rusiškos pravoslavijos" suvenyrą, kuriuo Kaunas bodėjosi, bet nerado, kaip juo nusikratyti. Ties būsimojo "suvenyro" projektu kauniečiai guodžiasi, kad tasai vis dėlto bus lengvesnis už Soborą ir lengviau kada nors užleis vietą Lietuvos laisvės paminklui.

Kam pavesta gaminti filmą

Įvairiomis prasmėmis Vilniuje garsėjančios kino filmų gamybos pradininkas, pasirodo, į Lietuvą buvo importuotas specialiu lėktuvu 1944 metų rugpiūčio 14 d. Tai buvo Liudgardas Maciulevičius, gimęs Feodosijoj (Kryme) 1917, kur tėvas gyvenęs ir dirbęs kaip inžinierius. Kino režisieriaus diplomą gavęs Maskvoj 1943 metais. Vos rusams užėmus Vilnių, drauge su V. Starošu buvo atsiųstas į Vilnių gaminti "pirmo lietuviško dokumentinio filmo", pavadinto 'Išlaisvinta žemė'.... (E)

NORĖJAU ATSIDĖKOTI LIETUVIAM IR IŠVERČIAU DONELAIČIO METUS

"Kas kūryboj nori išlikti, turi iš gyvenimo pradingti", tos prasmės Schillerio posakis Donelaičiui tinka labiau nei kam kitam.

Donelaičio Metai išvydo pasaulį pusšimčiui metų praėjus nuo jų parašymo. Donelaitis naujos ir gal didžiausios šlovės įsigijo dabar, praėjus veik porai šimtų metų nuo jo kūrinio parašymo— kaip tik tuo metu, kada sugriauta Donelaičio statytoji bažnyčia, "iš gyvenimo pradingo" ir Donelaičio gyventojo Tolminkiemio vardas ir pakeistas rusišku.

Šiokiu metu kaip tik Donelaitis iš naujo išverstas į vokiečių kalbą ir išleistas Muenchene. Pilnas vertimo vardas toks: "Die Jahreszeiten. Nachdichtung von Hermann Buddensieg, Verlag Fink, Muenchen". Tuo pat metu Nadas Rastenis Donelaitį išvertė ir išleido angliškai. Jei vokiškas vertimas jau bene penktas iš eilės, tai angliškas pirmas. Ir dar nauja tai, kad šiuo metu išleistas vokiškai veikalas "Litauische Klaviere" — romanas apie Donelaitį parašytas Johannes Bobrowski, pernai mirusio.

★

Prof. J. Eretas "Basler Nachrichten" š. m. rugpiūčio 25 nr. literatūriniame lape, recenzuodamas Buddensiego vertimą, pradeda įdomiu epizodu:

"Kai šį pavasarį vykau į Baltų dienas, traukiny kreipėsi į mane senyvas žmogus: 'Matau, skaitote lietuvišką knygą. Gal būt, jums bus mano pavardė pažįstama — Buddensieg'. Apie jį žinojau — rašo toliau prof. J. Eretas—iš Mickiewicz Blaetter, kuriuos jis leidžia. Tada jis prisėdo prie manęs ir ėmė pasakoti iš savo gyvenimo:"

'Pirmame pasauliniame kare aš, kavaleristas, atsidūriau Baltijos kraštuose. ...man nutiko tarp lietuvių prie Vilniaus panašiai kaip kitados Herderiui tarp Rygos latvių. Susidūriau su nepaprasta kultūra, kupina gražaus žmoniškumo. Tai pats pergyvenau, nes kai rusai mane pašovė ir padarė invalidu, baltai manim rūpinosi kaip savo broliu. Norėjau jiem už tai atsidėkoti; dėl to aš paskiau ėmiausi versti jų poeto Donelaičio Metus. Jie netrukus pasirodys. Dabar jie guli ant mano stalo'.

★

Tai, ką čia rašė prof. Eretas, galima papildyti pranešimu, kad Buddensiegui (tik ne Budenzingui, kaip rašo Eretas!) vertimo darbe pagelbėjo Lietuvoje literatūros institutas, kuris pavedė Eduardui Astrauskui parūpinti pažodinį vertimą supoetino Rugsėjo antroje pusėje vertėjas buvo nuvykęs į Vilnių ir ten tinkamai pagerbtas.

Prof. J. Eretas recenzijoje priminė, kad Buddensiego vertimas į vokiečių kalbą nebe pirmas (Rėza, Nesselmannas, Schleicheris, Passarge). Tačiau šį vertimą recenzentas laiko "gabiausiai" atliktą. Pažymėtina, kad vertimas iliustruotas V. K. Jonyno ir Jurkūno raižiniais, paimtais iš lietuviškų Donelaičio leidimų.

Jau skyrium tektų kalbėti apie Donelaitį Johannes Bobrowski romane "Litauische Klaviere", kurie jau taip pat pasiekė New Yorko knygynus.

Kiek dabar kolchozų ir koks jų uždarbis

Sprendžiant iš viename rašinyje pavartotų duomenų, kolchozų skaičius Lietuvoj jau yra susitraukęs iki 1,525. Po didžiosios stambinimų bangos buvo apie 2,000. Vėliau dar buvo sujunginėjami ir ypač paverčiami sovchozais).

Visiems kolchozams apskaičiuotas vieno darbininko uždarbis — vidutiniškai 568 rubliai per metus tai yra, 10 rb. 92 kapeikos už savaitę.

Surūšiavus kolchozus pagal pajamingumą į keturias grupes, susidaro toks vaizdas: 238-uose kolchozuose vidutinis uždarbis 19.35 rb. savaitėje; 359-se — 14.17 rb.; 550-se — 9.79 rb.; 380-se — tik po 5.84 rb. savaitėje. (Liaudies Ūkis, '67/7 — 208 psl.

Elizabetho šeštadieninės mokyklos pamoka. Dėsto Algis Šaulys. Nuotr. V. Maželio

SEKMADIENIAIS ATIDARYTA 12-6 • (212) 244 – 1346 •
Sandor Furs, Inc.
GERIAUSI KAILIAI
ŽAVETINAI PUOŠNŪS
S. ROSS
305 SEVENTH AVE. (cor. 27th ST.), NEW YORK, N.Y. 10001

Foto VYT. MAŽELIS
• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N.Y. 11237

SPARTA parduoda Telefunken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:
RASOMAS mašinėles lietuvių ir kt. kalbomis | RADIO — stereo, consoles, transist ir kt. | PATEFONAI | ĮREKORDAVIMO aparatai | SKAIČIAVIMO mašinos ect.
Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą SPARTA sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N.Y. 11731, tel. (516) 757-0055 • New Yorke informuoja L. Vilkutaitis 642-2137.

LAISVĖS ŽIBURYS
Radio programa lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais, 9 - 10 val. ryto
WHBI 105.9 FM banga
Išlaikoma lietuvių radio klubo narių mokesčiais, aukomis ir skelbimais.
62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379
Vedėjai:
ROMAS KEZYS — TW 4-1288
ANTANAS MAŽEIKA — VI 5-6332

Nauja New Yorko mieste — parduodami ir taisomi
GRUNDIG - TELEFUNKEN - BLAUPUNKT - NORDMENDE
Neš. radijai, kamb. radijai, Hi - Fi (stereo), įrekordavimo aparatai, nešiojami stereo fonografai
GERMAN ELECTRONIC SERVICE CORP.
Specialistai patarnavimui ir visos dalys įvairiems Europos gamybos aparatams.
Lengvai pasiekiama traukiniais arba automobiliais —
61-05 39th AVE., WOODSIDE, N.Y.
Paskambinkite: TW 9-3900 ir nurodys, kaip lengva pasiekti jų vietą.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į
Insurance - Real Estate
JOHN ORMAN AGENCY
Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — Tel. VIrginia 6-1800.
110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N.Y.
Tel. VIrginia 6-1800

NEW YORK CHICAGO
LITAS Investing Co., Inc.
Paskolos — geromis sąlygomis.
Aukštos palūkanos už indėlius.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — (212) 441-6799
6755 S. Western Avenue Chicago, Ill. 60636 — (312) 476-2242

LIUDOS MIKULSKYTES
įvairių moteriškų drabužių krautuvė
Krautuvėje yra didelis įvairių gatavų moteriškų drabužių pasirinkimas: išeiginės - balinės bei darbo suknelės, megstukai, apatinukai, bliuskutės, kojinės. Čia gaunama siuntiniams gatavi moteriški drabužiai, pritaikinti įvairioms progoms ir dydžiui.
95-04 JAMAICA AVE. Woodhaven, N.Y. 11421
— Tel. 849-7240 —

— HAVEN REALTY —
Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance
Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 8 val.; Šeštadieniais iki 6 val. popiet.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N.Y. Tel. VI 7-4477

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami pokiločio tuvinia(?) pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N.Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

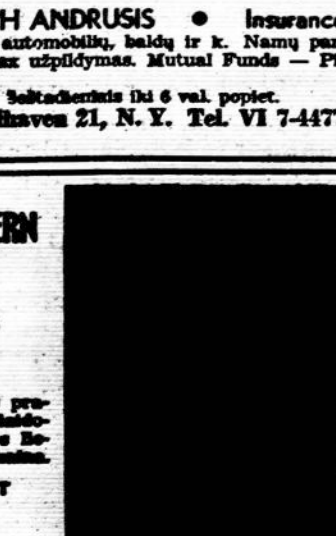

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADZIONAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N.Y. 11206
Telefonas STagg 2-5056

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nemandoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardės pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Visuomenė laukia iš mūsų sutarimo ir inspiruojančios veiklos

Dr. K. Valiūno, Vliko pirmininko, kalba

Dr. J. K. Valiūnas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas, atidarydamas veikėjų politinę konferenciją Washingtone 1967 spalio 21, kalbėjo:

★

Kas čia dalyviai:

Man yra didelė garbė ir malonumas pasveikinti jus, atvykusius į šią politinę veikėjų konferenciją. Yra labai svarbu, kad čia dalyvauja Diplomatų Tarnyba, Amerikos Liet. Taryba, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Lietuvos Laisvės Komitetas ir Vlikas. Tai yra institucijos, kurioms lietuviai vienokiu ar kitokiu būdu patikėjo savo gyvybinių reikalų atstovavimą ir jų gynybą. Tos organizacijos ir jose dirbantys asmenys yra mūsų vėliavnešiai į vairiose darbo srityse.

Man džiugu pasveikinti redaktorius, pirmą kartą dalyvaujančius politinėje veiksnių konferencijoje pilnateisiais jos nariais. Laisva lietuviška spauda vėl yra rusų panaikintą Tėvynėje. Todėl laisvos spaudos vadovai turėtų dar vieningiau įsijungti į mūsų bendrą kovą. Aš tikiu, jog ši bendra konferencija pozityviai prisidės prie spaudos ir veiksnių veiklos derinimo.

Savo tarpe turime eilę garbingų svečių, kurie yra nusipelnę Lietuvai veteranai. Aš juos visus noriu nuoširdžiai pasveikinti.

Konferencija prieš 50 metų:

Manau, kad bus visai vietoje prisiminti ir mūsų visuomenei priminti, kad prieš 50 metų, būtent rugsėjo 18-22 d.d. 1917 metais įvyko Vilniaus Konferencija. Ji buvo didžiojo lietuvių visuomenės solidarumo ir politinio veržlumo bei pribrendimo išdava. Jos nariai nebuvo rinkti, bet ad hoc sudaryto komiteto atrinkti ir sukviesti. Ta Konferencija išrinko Lietuvos Tarybą. Vienai politinei grupei pareiškus rinkimų išdavomis nepasitenkinimą, pasitraukė iš Tarybos kun. dr. J. Stankevičius ir kun. V. Urbanavičius; jų vieton įėjo Stanislovas Narutavičius ir Jonas Vileišis. Tai buvo padaryta vienybės labui ir darbo sėkmingumui. Iš jos išriedėjo Lietuvos Taryba, vėliau tapusi Valstybės Taryba, sudariusi pirmąją atgimusios Lietuvos vyriausybę. Tie didingi faktai gimė tik dė to, kad anų metų lietuviai negalvojo apie politinę aritmetiką.

Įpareigojantis praeities pasiaukojimas:

Tuometiniams lietuviams tautos, valstybės reikalai buvo svarbiausi, lemiantys ir įpareigojantys. Ar gali būti užmiršta, kad 1919 metais Raudonajai Gvardijai užplūdus mūsų žemę, kai valstybės iždas buvo tuščias, kariuomenė ir valdininkai ilgus šešeris mėnesius pasišventę atlikinėjo savo pareigas, negaudami algų? Tai nepakartojamas tautos dvasinio pakilimo reiškinys. Jubiliejiniais Laisvės Kovos Metais mūsų dvasininkai, kultūrininkai, rašytojai ir menininkai turi tą tautos pasiryžimą atskleisti savo pamoksluose, atvaizduoti savo veikaluose ir įtvirtinti marmuro kūriniuose. Tai svarbu jaunajai kartai, nes ji tų epiškų laikų neišgyveno. Tai svarbu ateities kartoms, nes to didžiojo laikotarpio dalyviai baigia išmirti arba buvo sunaikinti okupantų. Taip pat okupanto yra naikinami užrašyti šaltiniai ir perrašoma Lietuvos istorija mūsų tautos nenaudai. Kuklumas yra dorybė, bet įkritimas į mažavertiškumo kompleksą yra yda.

Bolševikinės kontrrevoliucijos vaisiai:

Žvelgiant į praeitį susidaro savotiškas sunkiai suprantamas įspūdis. Mūsų tėvai vykdė didingus žygius, parodė modernaus valstybingumo ir tolerancijos, visai nesavingų aniems laikams pavyzdį. Prieš 717 metų Karaliaus Mindaugo sukurta Lietuvos Karalystė iki šiol paliko mus gaivinančią tikrovę.

Mūsų tautos kamienas okupanto smurto verčiamas gyventi kitomis nuotaikomis. Visos pažangios revoliucijos sugriauna bastilijas, atidaro kalėjimų vartus, deklaruoja žmonių politines ir pilietines teises. Bolševikinė spalio kontrrevoliucija, kuri buvo nukreipta prieš demokratiją, kaip ir visos kontrrevoliucijos, atnešė priešingus padarinius. Komunistinė santvarka įsteigė gigantiškos apimties kalėjimą — bastiliją — nuo Elbės iki Japonijos pakrančių ir iki septynioliktos paralelės Pietų Vietname. Carų Rusija buvo tautų kalėjimas, o Sovietų Rusija tapo mažų tautų kapinynas. Kur dingo Volgos vokiečiai, Krymo totoriai, kelios Kaukazo tautelės, dalis kalmukų?

Kas mūsų akyse kankiniai ir didvyriai:

Jos genocidinis režimas išgabeno apie 500,000 mūsų žmonių — dvidešimt metų tautos biologinį prieauglį — sunaikinimui arba nutautinimui į Arktikos sritis ir kitas Azijos erdves. Daug tūkstančių lietuvių krito kovose, gindami savo artimus, savo namus, savo žemę nuo okupantų kolonizatorių. Jie yra mūsų tautos didvyriai. Mes, gyveną laisvėje ir galį švęsti Lietuvos Laisvės Kovos jubiliejinius metus, giliai užjaučiame savo seseris ir brolius, kurie priversti šiais metais švęsti svetimųjų smurto pergalę. Karžygiais yra mums tie, kurie Tėvynės ir tautos neišdavę išsilaiko gyvi savo žemėje, nes jų įnašas ateičiai bus nepaprastai reikalingas ir lemiantis.

Bolševikiniai darbai dienos šviesoj:

Tik paskiausiais metais susidarė palankesnės sąlygos komunistinio smurto baisumui iškilti viešumon. "Tik dabar, praėjus dešimt metų, aš suprantu, kad Stalino didžiausiasis nusikaltimas buvo ne areštai ir sušaudymai, padaryti jo įsakymu. Jo didžiausias nusikaltimas yra sunaikinimas žmogaus dvasios, kurį jis įvykdė". (Evtušenko, 'Precarious Authography', N.Y. 1963). "Sovietiniai pareigūnai yra ne žmonės, bet kažin kokios mašinos ratų krumpliai". (Bucharin, komunizmo ideologas). Arba kas galėjo tikėti, kad vienintėlė Stalino duktė, Svetlana, atsižadės savo tėvo pavardės, kad ji, jau subrendus, apsikrikštys, pabėgs iš komunistinės Sovietų Rusijos į kapitalistines Jungtines Amerikos Valstybes? Ir čia atvykus viešai pareikš, kad komunizmas per penkiasdešimt metų neįvykdytas, kad režimas ir dabar paremtas smurtu ir nedemokratėja, kad gyvenimo sąlygos yra vargingos, kad piliečiai linkę reikalauti daugiau politinių laisvių.

Įpareigojimai veiksniam:

Mes žinome, kad okupuotoje Lietuvoje, kurios 75 proc. lietuvių dar atsimena nepriklausomybės laikus, laisvės troškimas nėra miręs, o velkamo jungo padarytos žaizdos tapo jau labai skausmingos. Tai įpareigoja vadovaujančius veiksnius.

Esu tikras, kad visuomenė laukia iš mūsų ne tik žodinio sutarimo, bet ir inspiruojančios veiklos. Yra aišku, kad vadovaujantys veiksniai ir visuomenė, veikdami atskirai, neįvykdys didžiųjų uždavinių. Lietuvių masės be vadovaujančių institucijų išbarstys savo entuziazmą ir jėgas, eikvos lėšas antraeilių tikslų siekimui.

Veiksniai be atramos, be pasitikėjimo tautos masėse ilgainiui atitols nuo jų ir nudžius, kaip medis netekęs savo šaknų. Jiems dera, kiek tik žiaurios realybės sąlygos leidžia, tapti tautos gyvybingumo ir sąmonės emanacija. Veiksnių vieningumas yra lemiantis ne tik

(nukelta į 5 psl.)

Washingtono konferencijoje kalba Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas — Nuotr. V. Maželio

Veiksniai Washingtone

Veiksnių politinė konferencija, įvykusi Washingtone spalio 21-22, nebuvo pilna prasme vieša. Tad jos eigos tesuminim bendruosius bruožus, susilaikydami šiuo tarpu ir nuo jos vertinimo.

Konferencijoje dalyvavo Alto, Bendruomenės, diplomatų, Lietuvos Laisvės Komiteto ir Vliko atstovai. Prezidiumą sudarė kiekvienam veiksniui vadovaują asmenys ar jų atstovai, o taip pat iš kiekvieno veiksnio po 2 aststovus pakviesta į nutarimų komisiją. Konferencijos 3 sekretoriai pakviesti iš Alto, Bendruomenės ir Vliko atstovų.

Nauja šioje veiksnių konferencijoje — laisvųjų lietuvių laikraščių redaktoriai pakviesti į šią konferenciją ne kaip spaudos korespondentai ir stebėtojai, bet kaip "pilnateisiai konferencijos dalyviai". Tuo buvo siekiama glaudesnių ryšių tarp oficialiai rinktų ar veiksnių ir opiniją formuojančios spaudos.

Bendruose posėdžiuose buvo eilė temų. Pirmame — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50-čio sukakties programa; referavo Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. ministeris V. Sidzikauskas. Antrame —bendradarbiavimas Lietuvos laisvinimo uždavinius vykdant; referavo Vliko valdybos pirm. dr. J. K. Valiūnas. Trečiame —laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergtąja tauta problemos; referavo Vliko tarybos pirm. V. Vaitiekūnas. Ketvirtame posėdy Vliko valdybos pirm. dr. J. K. Valiūnas paskelbė jubiliejinį manifestą, ir buvo priimtos nutarimų komisijos sutartos išvados.

Kiekviename posėdy po referento prijungė projektus ir kitų veiksnių koreferentai. Po to buvo trumpai pasisakoma ir kitų konferencijos dalyvių.

Pranešimuose, papildymuose ir diskusijose iškelta eilė vykdytinų ar jau vykdomų projektų, ypačiai skirtų jubiliejiniam metam. Sukaktuviniai metai pradedami JAV ir Kanados lietuvių trečiuoju kultūros kongresu 1967 lapkričio 23-26 Chicagoje; Metų naujas vienas aktas—Alto ruošiama liet. manifestacija Washingtone jubiliejinio pašto ženklo išleidimo proga; 1968 liepos 7 Chicagoje suruošiama JAV ir Kanados lietuvių trečia tautinių šokių šventė. Stambiausias sukaktuvių metų aktas bus 1968 rugpiūčio 31 — rugsėjo 2 New Yorke šaukiamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas. Atskiri veiksniai rengia leidinius lietuvių ir nelietuvių platesnei informacijai.

Svarstant paskirų veiksnių tarpusavio bendradarbiavimo ir su pavergta tauta bendravimo klausimus pasiekta glaudaus sutarimo. Vienybę drumstė tik labai negausios išimtys. Manifesto galutinį projektą su negausiom pataisom priėmus, suformuluoti konferencijos nutarimai. Manifestą, kuriuo skelbiami laisvės kovos metai ir pabrėžiami lietuvių tautos šio meto siekimai, pasirašė diplomatų šefas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Lietuvos Laisvės Komiteto, Amerikos Lietuvių Tarybos, JAV L. Bendruomenės ir Kanados L. Bendruomenės pirmininkai.

Veiksnių konferencijoje bendradarbiavimas ir sutarimas visur vyko sklandžiai, kol prieita iki ...grašio: sutarta, kad visi veiksniai rems jungtinį lėšų telkimo fondą, visi paliks jame savo atstovus, bet, Vasario 16 minėjimus rengiant, Altas nesutiko atsisakyti nuo tradicijos minėjimų rinkliavas skirti savo iždui.

Kas kaltas už šernus

Viename Panevėžio rajono kolchoze šernai iškniso 9 ha kviečių. Nuostolių apie 3000 rublių. Apdraudos nuo šernų nėra. Kolchozo agronomas reiškia pretenzijas medžiotojam: kam jie savo būsimom aukom neparūpino maisto žiemą miške... Todėl jie turį atlyginti kolchozui. (E)

JURGIS JANKUS

PEILIO AŠMENIMIS

TRIJŲ VEIKSMŲ DRAMA

Veikia:

DAUGVYDAS, apylinkės partizanų vadas,
LAIMA, Daugvydo žmona, buvusi mokytoja, neseniai paleista iš bolševikinio kalėjimo.
ANTANAS, vietos partorgas, veiklus partizanų gaudytojas, žmogus su teroristiniais palinkimais,
ALGIS, vietos komjaunimo sekretorius, lietuvis patrijotas.
KARPENKO, K.G.B. karininkas, apylinkės stribų viršininkas.
PRANAS, partizanas, Rasos brolis
ALKSNIS, partizanas, Auksės vyras
KAZYS, partizanas.
JONAS, partizanas.
SVENDRE, partizanas.
RUBUILIS, mažo ūgio, liesas partizanas
ĄŽUOLAS, žuvęs partizanas
BERŽAS, žuvęs partizanas.
ŽAIBAS, žuvęs partizanas.
PATAMSIS, žuvęs partizanas.
RASA, Antano rūpesčiu nukankinta lietuvaitė.
AUKSĖ, Antano rūpesčiu nukankinta lietuvaitė.
KARININKAI, KARĖIVIAI.

PIRMAS VEIKSMAS

Didelis stambesnio ūkininko kambarys. Namas statytas vėlesniais laikais, ir kambarys greičiausia buvo kada valgomasis, nes vidury stovi stalas su keliomis kėdėmis, bet kėdės nevienodos, matyti, sunešiotos ne tuo pačiu metu ir ne iš tos pačios vietos. Užpakalinėje kambario sienoje du langai. Tarp jų stovi paprasta lentynė knygdėtė su knygomis. Knygos senos, apveltos. Ant knygdėtės žibalinė lempa, rašalinė ir popierių. Stalas uždengtas tamsia namų darbo staltiese, kuri lygiai vienodai galėtų būti ir lovatiesė. Sienos išmuštos popieriu, bet nuo laiko nebegalima pasakyti jo nei buvusios spalvos, nei rašto. Keliose vietose popierius išplėštas ir vėpso keistų formų tamsiai pilkos dėmės. Kambarys dvelkia šaltu vienišumu ir neviltimi. Nematyti nė mažiausio bruožo, kad čia gyvena, jeigu apskritai kas gyvena, turėtų plaukų pasilikti kitai dienai. Kairėje kambario pusėje dvejos durys. Tolimesnės, arčiau lango, į priemenę ir į lauką, artimesnės į virtuvę, dešinėje pusėje vienerios — į miegamąjį. Durys, kada buvusios baltai dažytos, dabar purvinos, apsilupinėjusios, apdaužytos.

DAUGVYDAS

(Išeina iš miegamojo, kuris kalboje visur vadinamas kambarėliu, apsižvalgo, rankomis perbraukia veidą, prieina prie lango, valandą žiūri į laukus, lėtai judindamas galvą į šonus, tuo pabrėždamas netikrumą, kuris kankina jį viduje, nors dar tebėra nežinomas kitiems, paskum nusisuka nuo lango, pastovi, atsisėda už stalo veidu į žiūrovus, bet nieko nematydamas, tarpais vis pakartodamas galvos judesius į šonus, pasiremia alkūnėmis į stalą ir paslepia veidą vis tebepakartodamas tą patį galvos judesį.

Scenoje šviesos temsta, o iš viršaus tiesiai viršum stalo ima eiti mėlyna šviesa. Po kelių akimirkasnių visa scena paskęsta tamsume, išskyrus mėlynų iš viršaus ateinančią šviesą, kuri teapšviečia Daugvydą, stalą ir aplink stalą sustatytas kėdes).

BERŽAS

(Tyliai įeina iš tamsumos dešinėje ir sėda gale stalo.)

DAUGVYDAS

(Nuima rankas nuo veido. Ilgu žvilgsniu žiūrį į Beržą.)

Visada tikėjau, kad mes kada susitiksim, ir aš galėsiu pasiaiškinti, kodėl nebuvau tada, kai tau labiausiai reikėjo mano pagalbos. Tik nemaniau, kad tu pirmas ateisi pas mane. Ar tai reiškia, kad jau atėjo laikas?

ŽAIBAS

(Įeina iš kairės ir sėdasi kitam stalo gale.)

DAUGVYDAS

Kad ir tu...

BERŽAS

Vis tebenori vienas už visus padaryti.

ŽAIBAS

Gyvenimas ne vieno darbas. Tik mirštam kiekvienas atskirai.

DAUGVYDAS

Žinau, kad ne, bet žmogus žmogui turi pareigų. Ir jausmas paskum toks, kad... negali nei užmiršti, nei jegų beturi atsiminti.

ĄŽUOLAS

(Įeina iš kairės ir sėdasi kairėje stalo dalv, nugara į salę. Kalbėti pradeda ateidamas.)

Matai, jeigu žmogus būtum dvasia, vienu laiku galėtum būti, kur nori, ir padarytum, ką reikia.

PATAMSIS

(Įeina iš dešinės ir sėda šalia Ąžuolo nugara į salę, bet taip, kad tarp jo ir Ąžuolo lieka pakankamai platus tarpas, per kurį matyti, nė vieno neužstotas, Daugvydas.)

Tada nereikėtų daugiau. Vienas galėtum viską apeiti.

DAUGVYDAS

(Iš lėto, akis vedžiodamas nuo vieno į kitą).

Apie jus galvojau visada. Kas galėtų jus užmiršti. Bet galvojimas buvo kitoks: kartais su gailesčiu, kad jūsų nebėra, kartais su skauduliu, kad nepadariau visko jums apsaugoti. Žinau, žinau, tą priekaištą jūs ką tik atmetėt ir net pajuokėt. Aš pats mėginau ne sykį taip padaryti, bet nesidaro. Kaltės pajutimas pasilieka. Bet paskutinėmis dienomis galvojimas pasikeitė. Matau jus gyvus, visur, visada: miške, laukuose. Šiąnakt per naktį nesumerkiau akių. Kalbėjaus, tariausi su jumis visais ir su kiekvienu atskirai. Ir dabar jūs čia su manim vėl kartu vidury dienos. Anaiptol ne visi, bet jūs buvot arčiausiai. Mes juk kartu pradėjom su viltim ir laukimu, kad vakarai ateis pagalbon, ir baigėm tuo, kas yra. Vieni mirėm be prasmės, kiti...

ĄŽUOLAS

Be prasmės nė vienas nemirėm.

DAUGVYDAS

Kokia prasmė? Jūsų nebėra, tikslas nepasiektas. Kiek yra prasmės skęstančio šauksme vidury vandenyno, kur nė gyvos dvasios šiapus horizonto nėra. Vistiek jis miršta vienas ir neišgirstas.

ŽAIBAS

Mes nenuskendom vidury vandenyno. Mes nuskendom tautos palikiman, iš kurio mūsų kovos atminimas kils, kaip kyla pavasario drėgmė iš žemės. Ji sprogdina pumpurus, skleidžia lapus, daigina sėklas, net tokias, kurios žemėje ir daugelį metų yra išgulėjusios. Tu ką tik žiūrėjai pro langą: žaluma, kyla iš apačios.

(Bus daugiau)

Vakarų Vokietijos veidas

BRONIUS LAUKIS

SVETIMŠALIAI

Kiekviena tauta, kuri yra iš tikro tauta, o ne atsitiktinis įvairios kilmės žmonių junginys, daro skirtumą tarp savųjų ir svetimųjų. Vokiečiam tas skirtumo darymas yra įaugęs į kūną ir kraują, sąlygotas ypač pastarųjų dešimtmečių įvykiais. Stebėtojas, kuris turėjo progos susitikti su vokiečių tautos mase karo metu, kuris matė vokiečius pirmąjį dešimtmetį jų viltims sugriuvus ir kuris šiandien gyvena Vokietijoje, nedvejodamas pripažins, kad vokiečių nusistatymas svetimšalių atžvilgiu keičiasi.

Hitleriškieji naciai, kurie tada save tapatino su vokiečių tauta, svetimšalių nekentė iš esmės. Ne su visomis tautybėmis buvo elgtasi vienodai, tačiau tai buvo tik šalutiniai skirtumai, padiktuoti karo įvykių sužadintų jausmų, na, ir išskaičiavimo. Vos pradedąs pavaikščioti vokietukas tada jau žinojo, kad jis yra geresnis už kitus, kad jis priklauso viršžmogių giminei. Kai griuvo tūkstančiam metų pramatytasis "reichas" ir kai ''viršžmogiai'' tapo išalkusia ir paniekinta minia, tai griuvo ir jų tikėjimas savo pranašumu, bei kitų menkavertiškumu, o pasiliko tik nuskriaustojo neapykanta. Išdidumas virto baime.

To laikotarpio liudininkais yra tie lietuviai, kurie pokario laiku DP lageriuose buvo susikūrę naujo gyvenimo vilti, o gal iliuziją. Tačiau tai buvo trumpas ir nereikšmingas laikotarpis. Vokiečiai greit pradėjo atrasti savo vietą kitų tautų tarpe ir juo labiau normalėjo pačios tautos gyvenimo sąlygos, tuo normalesni darėsi ir santykiai su kitų tautų žmonėm, esančiais tarp jų. Šiandien V. Vokietijoje svetimtaučių yra daug ir įvairių rūšių.

SVEČIAI DARBININKAI

Tuo gražiu vardu vadinama bene gausiausia svetimšalių kategorija. V. Vokietijoje. Pereitų metų gale jų buvo apie 1,3 milijono. Daugiausia italų, paskui ispanai, graikai, portugalai,turkai, jugoslavai, arabai. Kylant pramonei, neužteko vietinės darbo jėgos. Tačiau ilgai ieškoti jos nereikėjo. V. Vokietija pamažu įgavo amerikietišką traukos jėgą pietų kraštų europiečiam ir net ne europiečiam. Iš akmeningųjų pietinės Italijos provincijų, iš saulės išdegintų Portugalijos ir Ispanijos žemių, masės apskurusių žmonių traukė į iš griuvėsių kylančią, nuostabiu greičiu ūkiškai tvirtėjančią V. Vokietiją. Greitai jie pasidarė neatskiriama ir net charakteringa miestų dalimi, ypač ten, kur daugiau pramonės. Aišku, jiem kliuvo patys juodžiausieji darbai, bet, to nepaisant, atlyginimas, palyginus su jų tėvynėse galiojančiu, buvo karališkas. Didelė dalis, padirbę keletą metų, grįžta pasiturį ir išdidūs į savo tėviškes, kur įsigyja kokią nuosavybę. O jų pavyzdys veja kitus jų keliu.

V. Vokietijos miestų gatvėse jie krenta praeiviui į akis savo skirtinga išvaizda, laikysena. Geležinkelių stotys — jų susitikimo vieta. Čia jie nustelbia vietinius, čia jie ilgesingai ieško pažįstamų, čia jie jaučiasi arčiau namų.

Nesunku suprasti, kad vokiečiai toje aplinkoje jaučiasi nejaukiai. Kaip ten bebūtų, tačiau vokiškam išdidumui yra svetima užkabinėti praeivius, švilpti, pamačius gražesnę merginą...Už tai pasitaiko tragiškai juokingų atsitikimų. Antai, Nuernberge prie stoties vienas italas užkalbino moteriškę su vaiku. Toji iš baimės pradėjo šauktis pagalbos. Subėgo minia ir kilo muštynės. Įsikišus policijai paaiškėjo, kad italas klausęs ar negali vaikui nupirkti saldainių, nes savo namuose ir jis turįs vaikučių...

Vokiečiai, net ir eiliniai darbininkai, puikiai supranta, kad svečiai darbininkai nėra jų konkurentai, o veikiau talkininkai. Jiem mėginama sudaryti įmanomai priimtinos gyvenimo ir darbo sąlygos. Didesnės įmonės turi ne tik atitinkamus vertėjus, bet ir tautinius patarėjus. Radijo programose įpinama žinios ir kitokios transliacijos jų kalbomis, vyskupijos apmoka jų kunigus, kurie stengiasi galimai dažniau sudaryti galimybę pamaldom jų gimtąja kalba. Vaikai lanko vokiškas mokyklas, tačiau tai tik mažas trupinėlis, nes didžiuma atvyksta be šeimų, tik laikinai.

Nebūtų teisu tvirtinti, kad kas nors nori jais nusikratyti. Net kokios ūkinės krizės metu nemėginama ją spręsti, atleidžiant iš darbo užsieniečius, o laikomasi tikslingumo dėsnių. Kai kur atleidžiami vokiečiai, o liekasi dirbti, pav., turkai. Pagal tai, be kokios specialybės darbininkų negalima apsieiti. Bedarbių V. Vokietijoje šiuo metu bene yra apie 600, 000, o dirbančių svečių užsieniečių tikrai daug daugiau.

Ne visuomet svetimšaliai pasižymi sąžiningumu. Spauda plačiai aprašė jugoslavą, kuris eilę metų mokesčių atžvilgiu buvo traktuojamas kaip gausios šeimos tėvas, o tikrumoje buvo nevedęs. Arba italą, kuris įsūnijo kelis savo kaimynų vaikus, kad gautų Vokietijoj vaikpinigius. Ir juos gavo! Rašė ir apie turką, kuris kas mėnesį pasiima vaikpinigius už 25 vaikučius...

Nemažas skaičius svečių darbininkų apsisprendžia liktis V. Vokietijoje ir įsigyja čia vienokią ar kitokią nuosavybę. Beveik kiekviename mieste randama itališkų, ispaniškų, ar jugoslaviškų restoranų, kurių savininkai dar neseniai buvo svečiai darbininkai. Kai kuriose sporto šakose jie baigia išstumti vokiečius. Ypač pasižymi turkai ristyninkai.

SĄJUNGININKŲ KAREIVIAI

Bene antroj vietoj gausumo atžvilgiu yra buvusiųjų priešų, o dabar sąjungininkų kareiviai: amerikiečiai, kanadiečiai, anglai, prancūzai, belgai. Jie nėra plačiai išsidėstę ir todėl jų buvimas ne visur vienodai jaučiamas. Skirtingai jie ir kasdienybėje apsireiškia. Prancūzų veik ir nesutikti, net ten, kur jų yra daug. Panašiai ir su belgais.

Kitaip su anglais, o ypač amerikiečiais. Didelį vaidmenį vaidina jų gaunamos algos.

(Bus daugiau)

Kearny Lietuvos vyčių kuopos pirmininkė M. Grincevičiūtė, minint kuopos 50 metų sukaktį, miesto majorui J. Healey įteikia tautinį kryžių.

LATVIAI STIPRINA SAVO TRANSLIACIJAS Į TĖVYNĘ

AUGUSTINAS UPĖNAS

Prieš trejus metus latviai pradėjo kalbėti į pavergtus brolius per slaptą NTS radijo siųstuvą, esantį Vokietijoje, du kartus per savaitę. Prieš daugiau kai porą metų ispanų vyriausybei nutraukus pabaltiečių programų transliavimą, latviai sustiprino savo balsą iš Vokietijos. Jie ėmė siųsti radijo programas kasdien po 30 minučių (10 minučių pagrindinė programa su dviem pakartojimais). Ne be reikalo jos pavadintos "Laisvuoju latvių balsu". Transliacijos, išspinduliuojamos NTS radijo siųstuvo, yra tokios pat laisvos, kokios buvo anksčiau siunčiamos iš Madrido, t.y. visiškai nekontroliuojamos. Daugkartiniai tikrinimai parodė, jog ir girdimumas jų krašte nė kiek ne menkesnis, o gal dar ir geresnis, negu transliacijų iš Madrido. Tik finansinės sąlygos sunkesnės, tačiau ir jos nėra neįkandamos. "Laisvasis latvių balsas" už savo programų išspinduliavimą moka NTS po 1,500 DM arba 375 dol. per mėnesį. Tuos pinigus sudeda specialūs rėmėjų būreliai, įsisteigę JAV-bėse ir Europoje. Jie ne tik sumoka NTS reikalaujamą sumą, bet dar padeda ir programas paruošti. Tai lyg mūsų Vlikas, kuris remia lietuviškų radijo programų transliavimą į kraštą pinigais ir rašiniais.

Latviai džiaugiasi, kad jie ir per radiją galės laisvai paminėti 50-ąsias savos valstybės įkūrimo metines. Dabar jie pavergtus brolius nuolat informuoja apie vykdomus pasiruošimus šį brangų jubiliejų kuo iškilmingiau atšvęsti.

Ne visi latviai šiom transliacijom pritarė. Daugeliui nepatiko, kad jas išspinduliuoja NTS, t.y. rusų solidaristų radijo stotis. Dėl to ypač didžiosios organizacijos nenorėjo "Laisvojo latvių balso" remti. Tačiau atrodo, jog trejetos metų darbu redakcija sugebėjo įtikinti savo tautiečius transliacijų naudingumu.

Viena didžiausių, stipriausių ir veikliausių latvių organizacijų laisvajame pasaulyje yra "Daugavas vanagi", įkurta 1946 Cedelkhem belaisvių stovykloje Belgijoje. Nuo pat įsisteigimo "vanagams" vadovauja populiarusis pulk. Vilis Janums, iki šiol buvęs Vokietijos latvių bendruomenės pirmininku. Oficialiai ši organizacija vadinama savitarpinės pagalbos draugija. Iš tikrųjų tuos uždavinius ji ir vykdo: stato invalidų namus, kuria tautines kolonijas, telkia ir dalina piniginės pašalpas ir t.t. Tačiau nemažiau svarbiu uždaviniu ji laiko ir kovą už savo tėvynės laisvę. Š.m. rugpiūčio 26 ir 27 Vakarų Vokietijos mieste Bielefelde įvyko metinis "Daugavas vanagi" suvažiavimas, kuriame dalyvavo atstovai iš JAV-bių, Kanados, Švedijos, Anglijos ir Vokietijos. Australijos skyrius savo nuomonę išreiškė raštu. "Laisvojo latvių balso" vedėjas ir redaktorius buvo pakviestas suvažiavime skaityti paskaitą apie radijo transliacijas į kraštą. Savo pranešime jis nurodė, kad iš NTS radijo siųstuvo perkamas laikas latvių programoms nėra dar joks bendradarbiavimas su ta rusų organizacija. Ji už atlyginimą suteikia tik priemonę prabilti į pavergtus brolius, o į programų paruošimą ir jų krypties nustatymą visiškai nesikiša. Savo transliacijose 'Laisvasis latvių balsas" griežtai pasisako prieš Latvijos gyventojų rusinimą ir ragina su juo kovoti. NTS teigia, kad ji yra to paties nusistatymo. Ji ir savo transliacijose rusų kalba įspėjanti tautiečius nesikėsinti okupuotų kraštų žmonėm primesti rusų kalbos bei kultūros ir tais kėslais sukelti vietos žmonių neapykantą rusam.

Po pranešimo įvykęs balsavimas nutarė remti "Laisvojo latvių balso" radijo transliacijas rašiniais ir pinigais. Buvo siūlymų prailginti programas: vietoje 10 minučių transliuoti kasdien 15 minučių.

Didžiausias redakcijos rūpestis — vis didėjantis dabartinės Vakarų Vokietijos vyriausybės linkimas į bendradarbiavimą su Sovietų Sąjunga. Matyt, norėdama duoti savo geros valios įrodymą Maskvai, Bonna mažina arba visai nutraukia paramą ideologiniame Rytų — Vakarų ginče besireiškiantiem laikraščiam, organizacijom bei institucijom. Nors NTS nėra vokiečių organizacija ir, jos teigimu, nėra Vokietijos vyriausybės remiama, o jos radijo siųstuvas slaptas, tačiau bijomasi, kad sustiprintas Bavarijos policijos pastangos gali privesti prie to siųstuvo suradimo ir nutildymo.

Žem. Kalvarijos Dievo Motina, dail. V. Kašubos skulptūra Marquette Parko lietuvių bažnyčiai.

NELĖ MAZALAITĖ

Namų altorius

Kaip žemai nulenktos jų galvos — taip, lyg bažnyčioje, per Švenčiausią akimirką — bet pažįstu juos visus, savo namiškius, kad ir ateinu pavėlavus.

Tačiau, argi pavėluoji? Kaip gražiausioji meilės giesmė, kaip muzika, kurią maldauji niekuomet, niekuomet nenutilti, girdžiu:

— Sveika Marija!

Rožančiaus kartojimas, —ir aš esu įjungta, kaip vienas poterėlis, kaip grūdas, kaip karolis — man atrodo, aš išsigandau, jog ties ta vieta pats rožančius buvo sutrūkęs — kol aš prisidėjau.

Lyg begalo ilgai užtrukau.

O, kaip aš galėjau užbėgti už akių tokiems tolimiems metams, tiek tūkstančių dienų — jeigu aš esu nedidelė, kaip prasimanau tarpą rožančiuje, jeigu nesu pasitraukusi iš namų? Tai, turbūt, dėlto, kad negeros mintys buvo atėjusios, kad skaitau ne tokias knygas, kurios dera vaikams: apie užjūrio miestus, kalnus ir vandenynus.

Tačiau nereikia man taip labai save apkaltinti, gal ir knygos nieku dėtos, tai tiktai, kad užgaišau per kelis poterėlius, jau atgailauju. Ir nebuvau kur nuklydusi, tiktai šiaip sau delsiau, nes man yra nežinomai, nesuprantamai liūdna, per šias pamaldas, kitaip, negu būna gegužyje. Ir kitaip gražu.

Bet juk aš vistiek atėjau!

Atėjau ir juntu, kaip viskas kitaip: dega žvakės prie Marijos kitaip — juk yra sutemę už langų. Pavasarį jos yra tiktai dalis šviesos iš saulės, —taip atrodė, — gi dabar jos yra viskas, jos vienos šviečia, dvi vaškinės žvakės. Tačiau jos nekelia graudulio, jos kvepia, jos yra su gyvaisiais — o, net nelyginu taip, nereikia, juk mes visi esame! Visi šioje vieno balso, kalbamo — ne giedamo — ir visų kartojamo pagal vedimą, litanijoje, lyg laive. O su balsais linksta ir plazda žvakės, ir virpa langų užuolaidos— ne, tai tiktai gėlių šešėliai, ne, tai bitės yra atlėkusios pasitikrinti ar čia jų suneštas vaškas, — ne, tai tiktai traška liepsnelės nusileisdamos vis žemyn — bet žvakės yra labai ilgos, daugeliui spalių ir gegužių. Ir daug vaško mūsų žemėje, ir daug bičių, nors tėviškėje mes neturime nė vieno avilio — nes, juokiasi mano namiškiai, nėra piemens bitelėms ganyti, argi tas mūsų tinginėlis vaikas sugebėtų?

Ir kokie šešuolėčiai ant sienų! Ir nuo jurginų, kurie nepatinka man, kad greit suglemba pamerkti, ir nuo žvakių, kurios tiktai tamsą atiduoda sienai. Ir nuo visų mano mylimųjų: jie atrodo dideli ir juokingi, bet juk aš esu doras vaikas ir nesijuokiu. Ir aš turiu lašą kuklumo: mano šešuolėtis nė kiek nėra gražesnis už kitus, aš norėčiau jo išsiginti, tiktai, kad jo negaliu niekam kitam primesti, toks yra mažas. Kaip aš.

Ir toks pat nusidėjėlis, kaip aš — staiga prisipažįstu: argi jis nėra lygiai kaltas, ar jis negalvoja drauge su manim: ko dabar sulojo Vigris? Ir tuojau pat Murzis? Ko jiems nerymauti kieme sutemus? Ar yra kas nors baisaus? — Ir mano šešėlio ausys pasidaro stačios, kaip zuikučio — tačiau juk nėra ko bijoti, aš esu namie, aš esu aptverta, kaip aukščiausia tvora, saviškių. Jie yra dideli.

Bet jos girdi ir kitką, tos mano ausys — tai nukrito kažkas, ir labai minkštai, ir aš žinau kas ir kame: rytoj, ties gerojo alkieriaus langu, sodo pakraštyje, rasiu — aš turiu rasti — lapuose, alyvinį obuolį. Jis bus įsirausęs į lapus ir žoles, ir gal bus įskilęs, gelsvas, kaip žvakės liepsna, ir perregimas, ir begalinio skanumo.

Gi dabar — tikrai girdžiu— nukrito ir lapas, obels lapas, tas, kuris dar saugojo obuolį, daugiau jam nebėra kas veikti, jis nuėjo miegoti, girdžiu.

O pro viską laukiu savo valandos: kada aš — AŠ — skaitysiu ilgąją maldą, maldą į Šventą Juozapą — mano privilegija, mano malonė, mano pareiga, mano įnašas. Ir pati girdėsiu savo balsą, mažą ir labai svarbų, ir kiekvieną žodį ištarsiu labai aiškiai, nesuklupdama. Ir vistiek girdėsiu viską, kas dedasi kieme ir sode, ir girdėsiu savo namiškių klausymosi.

Gal tai nėra labai dora, tačiau Marija Paveiksle negali rūstauti, kad esu neatidi — juk aš ir klūpau skaitydama, aš juk esu maža, ar tai nieko nereiškia? Aš esu tiktai pridėta prie jų maldos, aš galiu pasislėpti tarp jų nuolankaus maldingumo — juk jie visi yra geri, labai geri, jų širdys yra kaip maldaknygės, kaip rožančiai. Ir jų veidai nulenkti, lyg prieš bažnyčios altorių.

Ko aš raudu, dienos viduryje, didžiausiame pasaulio mieste? Ar kad pirmoji spalio yra pilna miglos, drėgnos ir sunkios? O, tegu migloja, tegu lyja, juk miesto lūpos yra visuomet pabalusios nuo troškulio, jos neprataria maldos žodžio. Tačiau, kaipgi yra, kad tuo pačiu metu galiu būti ir Namie, naktyje, klaidžioti aplinkui nematydama šviesos, nerasdama durų? Einu ir einu aplinkui namus be durų. Ir nerandu pačių namų.

Tačiau juk yra ir taip, kad girdžiu, lyg išlyjant su gaivinančiu lietum, lyg su bitėms saldžiai atlašant, begalinę, nepavargstamą meilės balsą, daugelį balsų viename, mano namiškių, mano Naujukiškių, girdžiu:

— Sveika Marija.

PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Lietuvos atstovas J. Kajeckas su žmona buvo pakviestas į visą eilę priėmimų, surengtų specialiai diplomatam: rugsėjo 22 dalyvavo Urugvajaus meno parodos atidaryme Pan American Union patalpose; parodą globojo JAV valstybės sekretorius ir Urugvajaus užsienio reikalų ministeris. Rugsėjo 27, spalio 4 ir 10 dalyvavo Nigerijos, Lesotho ir Tautinės Kinijos ambasadorių priėmimuose. Spalio 1 šv. Mato katedroje iškilmingose pamaldose, kurias laikė naujasis šv. Sosto delegatas ark. Luigi Raimondi. Spalio 3 ir 4 Senato Rūmuose žiūrėjo dokumentinių filmų apie P. Ameriką, kvietė senato turtų skirstymo komitetas. Spalio 13 — Jamaicos ambasadoriaus priėmime, kai Washingtone lankėsi to krašto ministeris pirmininkas. Spalio 16 Beigijos meno parodos atidaryme The Washington Gallery of Art patalpose. Spalio 21 — diplomatijos misijų šefų ir jų žmonų garbei surengtame koncerte ir pietuose, surengė ir pakvietė Valstybės sekretorius Dean Rusk. Spalio 24 — dalyvaus John de Crane — Cirne priėmime, kurį rengia Cosmos Club.

Vienas pats J. Kajeckas dalyvavo bulgarų jungtinio komiteto pirmininko dr. G. Dimitrovo surengtame priėmime rugsėjo 24, spalio 3 apaštališkojo delegato surengtame priėmime delegatūros patalpose. Spalio 4 Suomijos užsienių reikalų ministerio paskaitoje tautiniame spaudos klube.

Ona Kajeckienė spalio 17 dalyvavo diplomatinių misijų šefų žmonų garbei surengtoje arbatėlėje, kuri buvo tarptautiniame klube ir kurią rengė James J. Watsworth, klubo pirmininko žmona.

Valstybės sekretorius Dean Rusk pranešė Lietuvos atstovui, kad jo duktė Margaret Elizabeth susituokė su Guy Bison Smith. Kajeckai pasiuntė ta proga sveikinimą.

Kelionę po pasiuntinybes — Embassy Tour — surengė Alexandria Junior Women's Club spalio 7. Į lankomą skaičių buvo įtraukta ir Lietuvos pasiuntinybė. Ta proga pasiuntinybę aplankė apie 2000 žmonių, kurie turėjo progos susipažinti su Lietuvos pasiuntinybės darbu ir patirti žinių apie Lietuvą. Lankytojam buvo išleista brošiūrėlė, kurioje buvo aprašyta ir Lietuvos pasiuntinybė.

ŽINIOS IŠ NASHUA, N.H.

40 valandų atlaidai buvo spalio 13, 14 ir 15. Pirmą dieną mišias aukojo ir vakare pasakė pamokslą kun. K. Rūkas, M.S., kuris buvo atvykęs iš Hartford, Conn. Antrą dieną mišias aukojo kun. Klemensas Kasinskas, C.P. (pasionistas) ir pasakė pamokslus ryte ir vakare. Jis taip pat ir sekmadienio ryte bei užbaigiant atlaidus pasakė pamokslus. Pažymėtina, kad 40 val. atlaidų metu, ypač sekmadienio ryte ir vakare, dalyvavo daug lietuvių. Jeigu lietuviai taip gausiai dalyvautų mišiose sekmadieniais, 10 val. ryte, kurios yra aukojamos lietuvių kalba ir choras gieda mišias ir giesmes lietuviškai, tai tikrai būtų galima pasakyti, kad Šv. Kazimiero lietuvių parapijoj lietuviška kalba tebėra gyva. Tikimės, kad nuo dabar, lietuviai atsigaivinę gausiai dalyvaus sekmadieniais 10 val. mišiose, kurias aukoja kleb. kun. Juozas Bucevičius, M. S., ir choras, vadovaujamas muziko Jono Tamulionio, gieda labai įspūdingai.

Trečiadienį, spalio 11, mišias aukojo ir novenos pamaldas laikė svečias kun. K. Rūkas, M.S., iš Hartford, Conn. Kun. K. Rūkas buvo paskirtas vykti į Filipinus, bet vėliau jo paskyrimą pakeitė ir paskyrė vykti į Argentiną. Jis dabar išvyko į New Yorką, kur studijuos ispanų kalbą.

Naujas vikaras. Spalio 11 į Šv. Kazimiero lietuvių parapiją atvyko naujas vikaras kun. Francis Spencer, M.S.

Kandidatai į mayorus (burmistrus). Lapkričio 7 vyks miesto valdininkų rinkimai. Kandidatais į majorus yra trys: dabartinis miesto majoras Dennis J. Sullivan, Jonas V. Chesson (Česiūnas), vienas vyresniųjų aldermenų narys, ir Mario Vagge.

Metinis Šv. Kazimiero lietuvių parapijos parengimas įvyks lapkričio 8 d., 8 v.v. parapijos salėje, 119 Temple St. Tai bus taip vadinamas Padėkos kortavimo vakarėlis su stambiom dovanom. Pirma dovana laimėjimui — $50.00; antra — $25.00; trečia — didelis kalakutas; ketvirta —didelis kumpis. Taip pat bus ir daugiau gražių dovanų. Parapijos klebonas kun. Juozas Bucevičius, M.S., ir jo pagalbininkai kviečia visus, ne tik vietinius, bet ir iš kitų kolonijų gausiai dalyvauti.

Šiomis dienomis J. V. paštas išdalino visiem Zip Code korteles ir prašo visų, kurie nežino kitų miestų Zip Code, kad tas korteles, išpildę, grąžintų paštui. Ant tų kortelių nereikia lipdyti pašto ženklų.

....Klaidos atitaisymas. Laikraščio Darbininko No. 63 (rugsėjo-September 26 d. laidoje) Nashua, N.H. žiniose korespondentas, rašydamas apie įvykusį Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų vienuolyno pikniką, Brocktone, Mass., ir pamaldas padarė klaidą. Buvo parašyta, kad "turiningą pamokslą pasakė lietuvių ir anglų kalba kun. E. Sviokla." Turėjo būti kun. Vincas Valkavičius, Brocktono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos vikaras.

Mirimai. Spalio 12 mirė Edvard A. Dichard, Sr., 57 m. amžiaus, gyv. 28 Vine St. Velionis buvo pašarvotas Kazio Kazlausko, laidotuvių direktoriaus šermeninėje, 8 E. Pearl St. Palaidotas šeštadienį, spalio 14, iš Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Šv. Kryžiaus (parapijos) kapinėse.

Spalio 10 mirė Stepas Kazlauskas, gyv. 26 Campello St. Palaidotas iš Kazio Kazlausko šermeninės šeštadienį, spalio 14. Jis buvo veteranas ir priklausė Amerikos Legijonui.

Spalio 3 mirė Antanas Zverdinas, 78 metų amžiaus, Goffstown ligoninėje, gyv. 11 Temple St. Palaidotas iš Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Šv. Kryžiaus (parapijos) kapinėse, spalio 5.

Rugsėjo 26 mirė Karolina Česnolevičienė, 75 metų amžiaus, gyv. 8 Howard St., po ilgos ligos vietinėje ligoninėje. Palaidota iškilmingai iš Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Šv. Kryžiaus (parapijos) kapinėse. Velionė priklausė Maldos Apaštalavimo draugijai ir parapijai. Paliko liūdesy vyrą Steponą Česnolevičių, dvi dukteris, tris posūnius, septynis anūkus ir daug giminių. A. a. Karolina Česnolevičienė buvo pašarvota Kazio Kazlausko, laidotuvių direktoriaus, 8 E. Pearl St., šermeninėje.

A.

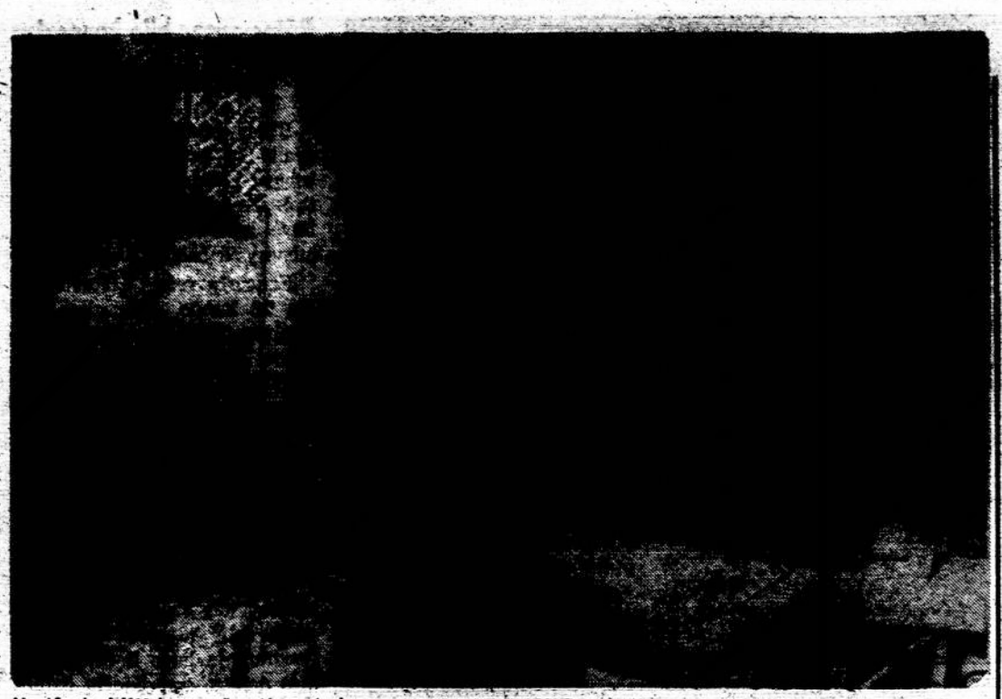

Hartforde, LKM kuopos šventės metu buvo surengta paroda. M. Petrauskienė ir S. Rūkienė pina rūtų vainiką
Nuotr. A. Jaro

Ratelis ir linai, atvežti T. Kripkienės iš Lietuvos 1939 m. Nuotr. A. Jaro

Tarptautinis festivalis Jaunimo Centre

"Rūpestis lietuviškosios kultūros kėlimu ir mūsų kultūrinių laimėjimų parodymu platesnei Chicagos visuomenei mus paskatino priimti pakvietimą iš Chicago Junior Association of Commerce and Industry surengti tarptautinį šokio ir dainos festivalį Jaunimo centre," praneša Tėvas Bruno Markaitis, lietuvių jėzuitų provinciolas.

Festivalis įvyks spalios 27 d., 8:15 val. vak. 14 tautinių šokių grupių atstovaus Daniją, Indiją, Ghaną, Airiją, Švediją, Suomiją, Norvegiją, Afro-Cubą, Peru, Japoniją, Turkiją, Meksiką, Filipinus ir Lietuvą. Lietuvius atstovaus Jaunimo centro studentų ansamblis, kuriam vadovauja Leokadija Bražienė.

Festivalio programą praves Jim Conway, W.B.K.B. televizijos "Morning Show" vedėjas. Programoj dalyvaujančių tautinių šokių grupes galutinai atrinks jury komisija, vadovaujama Rudy Orisek.

Į šį tarptautinį festivalį yra pakviestas visas Chicagos konsularinis korpusas ir pagrindiniai Chicagos veiksniai, kurių garbei tą vakarą Čiurlionio galerijoje įvyks priėmimas.

Festivalio proga taip pat yra rengiama Tėvo Algimanto Kezio vėliausių fotografijų paroda.

Bilietus galima įsigyti Karvelio Prekybos Namuose, 2501 W. 71st. St. Bilieto kaina: $1.25.

Lietuvių Informacijos Centras yra pakviestas pristatyti šį įvykį amerikiečių spaudai, radijui ir televizijai. Tolimesnių informacijų galima gauti Chicago Junior Association of Commerce & Industry, 30 W. Monroe St., Chicago 60603 arba Lietuvių Informacijos Centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago 60636.

FILMŲ VAKARAS BALTIMORĖJE

Baltimorės balfininkai, dr. E. Armanienės vadovaujami, spalio 1 lietuvių salėje pradėjo Balfo vajų surengdami filmų vakarą ir vaišes. Gerai šimtinei Balfo rėmėjų buvo parodyti trys filmai: du iš Sibiro lietuvaičių maldaknygės, trečias iš lietuvių kongreso P. Amerikoje. Vajaus atidaromąją kalbą pasakė Balfo reik. vedėjas kun. L. Jankus pažymėdamas, kad Balfo aruodai labai tuštėja, o šalpos prašymai nemažėja. Vakaro programai vadovavo C. Surdokas. Svečių tarpe aktyviai dalyvavo Baltimorės arkivysk. informacijų direktorius kun. K. Pugevičius. Jis Balfui paaukojo dar vieną egzempliorių Sibiro lietuvaičių filmo. N. Rastenis įteikė Balfo centrui savo meno kūrinį "Širdžių širdis". Prel. L. Mendelis vajaus pradžioje paaukojo savo kasmetinę duoklę — šimtą dolerių.

Visuomenė laukia

(atkelta iš 3 psl.)

laisvės kovai vesti, bet jis nemažiau būtinas mūsų tautinės bendruomenės apjungimui, tautiškos dvasios gaivinimui ir ugdymui. Dirbdami nepalankiose sąlygose, mes turime prisiminti Adomo Mickevičiaus, didžiojo Lietuvos piligrimo, žodžius: "Matuokite savo jėgas siekiamais tikslais, bet ne tikslus turimomis jėgomis".

Šios konferencijos vienas uždavinių ir yra mūsų tikslus sutarti ir jų siekimą koordinuoti.

Mums visiems aišku, kad Lietuva atgaus laisvę. Tik mes nežinome, kiek ji turės dvasinių ir medžiaginių nuostolių laike antros maskvinės vergijos.

Gerbiamieji šios iniciatinės konferencijos dalyviai, aš tikiu, kad mūsų atstovaujamos institucijos kalba pusantro milijono lietuvių laisvame pasaulyje ir virš dviejų su puse milijonų lietuvių okupuotoje Tėvynėje vardu. Kvislingai Sniečkus — Maniušis atstovauja tik 80,000 lietuvių komunistų partijos nariams, kurių nemaža dalis irgi nėra komunistai. Jei jie prieštarauja tam pareiškimui, tai teišeina sovietinė kariuomenė ir čekistai iš mūsų šalies ir tebūnie padarytas neutralių valstybių kontrolėje plebiscitas.

Veiksniai šioje konferencijoje, besiruošdami jubiliejiniams Laisvės Kovos Metams minėti, įsipareigoja lietuvių tautai kovoti už jos išlaisvinimą iki nepriklausomybės atstatymo.

Mes pareiškiame, kad nepriklausomybės ir tautinės kultūros lietuvis niekuomet neatsižadės.

Ne šermenims, ne pakasynoms, bet Lietuvos prisikėlimui esame pasiruošę!

Tai perteikti visam pasauliui yra šios konferencijos tikslas.

Hartforde vykusioje parodoje Manchesterio, Conn., kuopos stalas su lino audiniais, gintarais ir medžio dirbiniais. Juos atvežė pirm. Karpuškienė ir O. Vadišienė. Nuotr. A. Jaro

HARTFORD, CONN.

Metinė šventė

Spalio 8 LKMS 17 kuopos metinė šventė gražiai paminėta. Mišias atlaikė kun. A. Karalis už gyvas ir mirusias nares. Po mišių bažnyčios svetainėje lankytojai apžiūrėjo parodą, kurioj buvo vertingų daiktų: ratelis ir linai, atvežti iš Linkuvos valsčiaus — Baniūnų km. Juos atvežė mūsų narė T. Kripienė 1936, lankydama savo tėviškę. Buvo plona drobelė 200 metų senumo, narės O. Medonienės, garbingai išsaugotas prosenelių audinys. Daug daiktų buvo ir kitų narių.

Parodoj dalyvavo 57 kuopos pirm. Karpuškienė ir O. Vadišienė iš Manchesterio, Conn., su gintarais, medžio išdirbiniais ir linų audiniais. Mok. S. Rūkienė turėjo atskirą stalą su gintarais ir dailės išdirbiniais. Z. Dapkienės tautinės lėlės, juostos ir kiti tautodailės daiktai puošė parodos stalus.

Po pietų 4 v. buvo mok. S. Rūkienės paskaita. Prelegentė gyvai ir vaizdžiai apibūdino lietuvės moters paskirtį, lietuvybės išlaikymą, komunizmo pavojų ir atsakė į klausimus. Laimutė Dapkutė paskambino pianinu keletą kūrinėlių. Rūtų vainiką, gintarėlį ir 5 dol. laimėjo L. Dapkutė, apsirengusi tautiniais drabužiais. Pinigai jos vardu paskirti Tėvynės garsų radijo valandėlei.

Šventėje pasveikinta A. Kadienė gimtadienio ir 50 metų narystės proga. Jai atneštas tortas ir sudainuota "Ilgiausių metų". Įstojo nauja narė —Salomeja Špakauskienė. Džiaugsmingai sveikinam ją.

Ta proga dėkojam kun. A Karaliui už mišių atlaikymą, Sibiro tremtinei S. Rūkienei už paskaitą ir prisidėjimą savais vertingais eksponatais prie parodos, Z. Dapkienei pagražinus mūsų parodą tautinėmis lėlėmis ir kitais tautodailės daiktais. Ačiū 57 kuop. pirm. Karpuskienei ir O. Vadišienei už dalyvavimą parodoj. Ačiū L. Dapkutei už muzikos kūrinėlių išpildymą. Dėkojam fotografui A. Jarui už daugelio nuotraukų padarymą. Ačiū Tėvynės Garsų radijo val. vedėjui A. Dragūnevičiui už mūsų šventės garsinimą.

Dėkojam šeimininkėm: A. Stankevičienei, K. Kasmanaitienei, F. Kulienei, E. Stumbrienei, Ambrazienei. Ačiū dirbusiom prie laimėjimų — Ch. Servienei, A. Kadienei, Našlienėnei.

Ačiū kasininkei S. Karr, jos vyrui, dukrelei ir mamytei K. Adimtienei už atliktus darbus. Ačiū visiem parodos lankytojam ir programoj dalyvavusiem.

Nuoširdžiai visiem dėkinga

LKMS 17 kuopos valdyba

PAMAŽU, BET JUDA BALFO SKYRIAI

Pagal jau nusistovėjusią tradiciją Balfui aukos telkiamos rudenį. Vajus jau pradėjo visa eilė skyrių: Bostonas su vakariene, Brocktonas — pobūviu, Baltimorė — filmų popiete ir pan. Visai rimtai vajaus darbam pasirengė Detroitas, Chicaga, Clevelandas. New Yorko balfininkai jau kelis kartus posėdžiavo vajaus reikalais.

Daugelis lietuvių, atskirai ir tolokai nuo lietuvių kolonijų gyvenančių, prašomi savo aukas pasiųsti tiesiai į Balfo Centrą, 105 Grand Street, Brooklyn, N.Y. 11211.

— **Stasys Jasutis,** buvęs ilgametis Worcesterio, Mass., Balfo skyriaus darbuotojas ir kitų organizacijų narys iš Worcesterio išvyko. Porą mėn. praleidęs dukters Mirgos ir žento Algirdo Vaitkų šeimoje Brocktone, atvyko į Californiją pas žmoną, kuri čia anksčiau įsikūrė. Nepertoli, Torrance, Calif., gyvena kitos dukters (gail. seselės) ir žento Algimanto Prasauskų šeima. Dabartinis Jasučių adresas: 3024 E. 3rd. St., Long Beach, Calif., 90814. Tel: 434-6671.

IŠ VISUR

— **JAV ir Kanados lietuvių III Kultūros kongresas** įvyks lapkričio 23-26 Chicagoje. Paskaitos bus organizuojamos ir vykdomos PLB kultūros tarybos priežiūroje, gi kultūriniam pasireiškimam tvarkyti yra sudarytas rengimo komitetas, kurio pirmininke pakviesta Marija Rudienė. Patį komitetą sudaro Z. Dailidka, J. Ignatonis, J. Jasaitis, J. Jurkūnas, V. Kleiza, J. Paštukas V. Radžius, M. Šimkus ir J. Vaidelys. Taip pat į komitetą bus pakviestas ir JAV LB Chicagos apygardos atstovas. III kultūros kongreso rengimu rūpinasi JAV LB centro valdyba, kurios pirm. inž. Br. Nainys jau turėjo pasitarimą su kongreso komiteto pirm. M. Rudiene.

— **Pranciškonų provincijolas** T. Leonardas Andriekus, spalio 12-15 dalyvavo Amerikos ir Kanados pranciškonų provincijolų metiniame suvažiavime Montrealyje. Grįždamas jis aplankė lietuvių pranciškonų vienuolynus (Toronte, St. Catharines, Bridgevillėje, Pa.) ir klierikus (St. Bonaventure, N. Y., Callicoon, N.Y.).

— **Juozo Kajecko,** Lietuvos atstovo, 70 metų sukakčiai atžymėti Washingtono LB apylinkės valdyba spalio 29 ruošia minėjimą Willard viešbučio Crystal Room salėje. Pagrindinis kalbėtojas bus dr. Domas Krivickas. Washingtono LB apylinkės valdybą sudaro: Kazys Vasaitis, Vincas Trumpa, Giedrė Malėnaitė, Arvydas Barzdukas ir Gražina Yamakawa.

— **Vokietijos Lietuvių studentų sąjungos** nauja valdyba: pirmininkė Birutė Girdvainytė (Miunchen), sekr. Jonas Naujokas (Heidelberg), ižd. Janina Jurkonytė (Miunchen).

— **Rimo Laniausko** dailės darbų paroda atidaryta spalio 14 Balzeko lietuviškos kultūros muziejuje, Chicagoje. Parodą galima aplankyti kasdien nuo 1 iki 4:30 val. popiet. Paroda uždaroma lapkričio 10.

— **Marquette Park** šeštadieninės mokyklos trečias ir ketvirtas skyriai užsisakė "Eglutę". Ją naudos kaip papildomą medžiagą klasėse. Mokyklos vadovybei, ypač K. Bradūnienei, nuoširdus ačiū. Ar nebūtų prasminga, jei ir kitos mokyklos pasektų jų pavyzdžiu. Per mokyklas laikraštėlis pasiektų didesnį vaikų skaičių. Dar prašymas lituanistinių mokyklų mokytojam: — atkreipkite dėmesį į vaikų rašinėlius ir atsiųskite "Eglutei". Jie noriau rašys, jei matys savo kūrinėlius spaudoje.

— **Smuikininkas Izidorius Vasyliūnas** šią žiemą rengia 5 koncertus: lapkričio 12, gruodžio 31, sausio 21, kovo 17 ir gegužės 5. Visi koncertai įvyks Jordan Hall salėje. Visų programose bus lietuvių kompozitorių kūriniai.

VISI BENDROM JĖGOM STATYKIME

KULTŪROS ŽIDINĮ NEW YORKE

- STATYBOS FONDAS ATIDARYTAS
- PATOGUS ŽEMĖS SKLYPAS ATRASTAS
- PASTATO PLANAI RUOŠIAMI

KĄ PASIRYŽOME — ĮVYKDYSIME!

DABAR YPAČ REIKALINGA JŪSŲ AUKA ŽEMĖS SKLYPUI PIRKTI

TĖVAMS FRANCIŠKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)
680 BUSHWICK AVE., BROOKLYN, N. Y. 11221

Siunčiu auką ..... statybų fondui ir prašau įrašyti mane / mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius į:

☐ Garbės fundatorius ($1000) ☐ Amžinuosius narius ($500)
☐ Fundatorius ($100) ☐ Rėmėjus (mažesnė auka)

Pasižadu iš viso paaukoti ateityje statybų fondui .....

ADRESAS .....

(Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible)

LK Susivienijimo vaišęs rugsėjo 20 Sharkos restorane

SUSIVIENIJIMO VAKARIENĖ

Lietuvių Katalikų Susivienijimas, fraternalinė apdraudos bendrovė, praeitais metais atšventė 80 metų sukaktį, kuri buvo prisiminta visuose padaliniuose — kuopose. Kuopos veikia prie lietuviškų parapijų ir apskritai rūpinasi lietuviška veikla.

Susivienijimas turi per 3 milijonus kapitalo. Nelaimės atveju yra apdrausti ne tik nariai, bet ir nario šeima. Kartu fondas yra ir lietuviškų reikalų rėmėjas.

Susivienijimo centro valdybos pirmininkas Leonardas Šimutis rugsėjo 20 Sharks restorane Chicagoje surengė vaišes Susivienijime besidarbuojantiem asmenim. Kartu buvo susipažinta ir su Susivienijimo veikla bei jo ateities planais. Vaišėse dalyvavo ir vysk. V. Brizgys.

Vaišių metu buvo prisiminta praeitis ir buvo iškelta naujų minčių, kaip Susivienijimą sumoderninti, pritaikyti laiko dvasiai, pritraukti daugiau narių.

Tą vakarą kuopų finansų sekretorius įteikė čekį už narių dividendus. Nariam išdalinta apie 10,000 dol. Pinigai susidarė iš įnašų procentų.

Pasibaigus vaišėm, visi buvo apdovanoti gausia informacine literatūra. Ten buvo atžymėta Susivienijimo istorija ir kokį vaidmenį nuveikė lietuviškoje visuomenėje. Susivienijimui ir dabar teberūpi, kaip išlikti savo tautos vaikais.

Laidotuvių direktorius Evans pasiūlė, kad kuopa, kuri suras daugiausia narių, gaus 100 dol. premiją.

Išsiskirstę pageidautų, kad panašių informacinių subuvimų būtų daugiau.

St. Kastytis

Kalba kun. J. Prunskis, vienas iš Draugo redaktorių. Prie stalo matosi vysk. V. Brizgys, E. Laurin — Chicagos vyčių pirmininkė, kun. J. Prunskis, J. Povilaitis.

WATERBURY, CONN.

Vietos ir apylinkės ateitininkų sendraugių pastangomis lapkričio 5 d. 3 val. popiet Šv. Juozapo mokyklos salėje, 29 John Street, rengiama **Šalkauskio-Putino akademija,** su paskaita apie prof. Stasio Šalkauskio mokslinės, filosofinės, ideologinės minties raidą nepriklausomos Lietuvos gyvenime, ir poeto-rašytojo Vinco Mykolaičio Putino didžiulį literatūrinį palikimą Lietuvių tautai.

Meninėje programos dalyje dalyvaus aktorius Vytautas Valiukas iš New Haveno, kuris skaitys poeziją iš vėliausios Putino kūrybos. Dainų ir arijų programą išpildys solistė Violeta Balčiūnienė. Jai akomponuos muzikas Vytenis Vasyliūnas. Abu iš Bostono. Meniniam akademijos apipavidalinimui pritaikintą scenovaizdį ruošia Regina Vaitkutė.

Šiuo retu kultūriniu parengimu visuomenės susidomėjimas labai didelis, todėl laukiama svečių iš plačios apylinkės.

Bendruomenės valdybos kviečiamas, Bostono dramos sambūris lapkričio 12 d., 3 val. popiet Šv. Juozapo mokyklos salėje vaidins Petro Vaičiūno 5 veiksmų pjesę "Nuodėmingas Angelas". Šį veikalą sambūris su dideliu pasisekimu yra vaidinęs visoje eilėje lietuvių kolonijų, todėl ir Waterburyje tikimasi gausaus publikos atsilankymo.

vav

LIETUVIAMS TREMTINIAMS NESISEKA VOKIETIJOS TEISMUOSE

Turbūt niekur kitur taip nejaučiama pasaulio lietuvių vargai kaip Balfo centre.

Viena iš tų vargo kategorijų yra tremtinių pastangos teismo keliu laimėti šiokį tokį atlyginimą už nacių padarytas nuoskaudas. Nacių skriaudom išlyginti vokiečiai prirašė ištisus tomus potvarkių. Juos nukentėjusiem pritaikinti gali tik įgudę advokatai, specialistai.

Nei JAV nei Vokietijoj civiliniam ieškiniui laimėti valdžia neskiria advokato. Jį reikia samdyti. Tiesa, kai kurie advokatai sutinka ginti bylą už puse laimikio, bet beveik visi prašo rankpinigių 300 ar 500 DM (apie 100 dol.). Mūsų tremtiniai pinigų neturi. Jiem labai sunku ir dokumentus, liudininkus surankioti. Jie neturi pinigų į didesnius miestus pavažiuoti. Balfui labai neaišku, ar piniginė parama tom bylom vesti ieina į šalpos kategoriją, ypač kai rezultatai labai neaiškūs.

SEPTINTO FORTO KALINIAI, ATSILIEPKITE

Henrikas Pernaravičius, Spindulio spaustuvės raidžių rinkėjas, spausdino ir platino atsišaukimus prieš nacius. Vokiečiai jį pagavo ir 1943 uždarė į VII Fortą Žaliakalnyje. Iš ten išvežė į Vokietijos kalėjimus, iš kurių 1945 išlaisvino amerikiečiai. Pernaravičius buvo įvairiai kankintas, susirgo tuberkulioze, iš kurios iki šiol nepagijo. Žmona pusiau paralyžuota. Abu nedarbingi, nuolat Balfo šelpiami. Jie tikrai galėtų gauti iš vokiečių kompensaciją, jei įrodytų, kad sėdėjo VII forte. Kas apie tai žinote, malonėkite Balfą painformuoti. Rašykite: Balfas, 105 Grand Street, Brooklyn, N.Y. 11211, USA.

Rūtos ansamblio koncertas Worchester, Mass.

Rūtos ansamblis iš Newarko spalio 14 buvo nuvažiavęs autobusu į Worcester, Mass., kur Švč. Trejybės mokyklos salėje davė koncertą. Salė nauja, šį mėnesį tik baigta.

Koncertą rengė Lietuvos vyčių 26 kuopa. Parengimo pirmininku buvo Charles J. Grigaitis, jam talkino Mary Jankowski, vyčių garbės narė.

Programa pradėta Amerikos, Lietuvos ir vyčių himnais . Akomponavo — Aleksas Mrozinskas. Dirigavo Algirdas Kačanauskas. Trumpai kalbėjo ansamblio pirmininkė Loretta Stukas.

Koncertas buvo vienas iš geriausių, nes čia daug prisidėjo nauja salė su gera akustika. Programoje buvo lietuvių liaudies dainos, amerikiečių dainos ir ištraukos iš operų.

Solo ir duetu dainavo Liudas Stukas ir Florence Schirm, be jų duetu dainavo: Valentinas Melinis ir Clara Krajsa. Reikia pažymėti, kad Clara Krajsa nėra lietuvaitė, bet ji mielai dainuoja lietuviškas dainas.

Po koncerto veteranų klube buvo ansambliui priėmimas. Ten kalbas pasakė kun. J. Jutkevičius — šv. Kazimiero parapijos klebonas, Algirdas Kačanauskas, Mary Jankowski.

Koncertą paminėjo Worcesterio Catholic Free Press, Newark Evening News ir Elizabeth Daily Journal.

Priėmime buvo prisimintas ir Robertas Sinusas, kuris spalios 21 susituokė su Ellen Juska iš Toronto. Ansamblio pirmininkė jam įteikė dovaną.

Šių eilučių autorius ir ansamblis nuoširdžiai dėkoja Lietuvos vyčių 26 kuopai už tokį gražų priėmimą.

F.V.

Iš Saulėtos Floridos

Miamije šiemet turėjome ilgą ir nepaprastai karštą vasarą. Dažnai dienos metu būdavo vis virš 90 laipsnių. Dideli karščiai slopino augalus ir visa kas gyva. Neišlijo nei lašo.

Dabar jau trečia savaitė kaip kasdien pliaupia lietūs. Būna blogiau kai atslenka uraganai ir nuo jų tenka slėptis kol jie užauja, smarkauja ir kartais didelius nuostolius padaro. Atrodo, kad šiemet Miami gyventojai laimingai užbaigė uraganų sezoną — nei vienas toks baisūnas — viesulas nebeužsuko į Miami. Po Visų Šventų dienos visi uraganai išnyksta. Tada nusigiedrina dangus, nutyla smarkūs vėjai, saulė "žeme ritinėjasi". Nuo tada ima važiuoti turistai pasimaudyt ir džiaugtis Floridos šiltomis dienomis.

Šiuo metu Miami atostogauja kun. dr. J. Prunskis, Draugo redaktorius, drauge su motinėle, kuri Sibire iškentėjo eilę metų, ir sesute Anele. Jas abi kun. Prunskis parsikvietė iš Lietuvos. Kartu iš Chicagos atvyko Jonas Andrišiūnas. Visi grįžta į Chicagą spalio 23.

Ona Petrulienė, buv. Lietuvos finansų ministerio našlė, pardavė savo namus Detroite ir atvyko į Miami. Ji apsigyveno pas Jadvygą Tūbelienę, jos nuosavame name.

J. Narūnė.

Pirmas negras, išrinktas JV senatorium, buvo Hiram Revels, gimęs 1822, North Carolinoj. Į senatą buvo išrinktas 1869.

Japonija nupirko 31,000,000 svarų uranijaus iš Denisono ir Rio Algomos kasyklų Elliot Lake, Ont., Kanadoje. Nupirkto uranijaus kaina neskelbiama, bet spėjama, kad ji prašoka $200 milijonų. Sutartis uranijui pristatyti pasirašyta 10 m. laikotarpiui. Uranijaus paklausos sumažėjimas buvo didelė problema Elliot Lake kasyklų miestui. Atrodė, kad jam gresia visiškas sunykimas. Ilgoką laiką kasyklos sudarinėjo uranijaus atsargas, pasinaudodamos Kanados vyriausybės finansine parama.

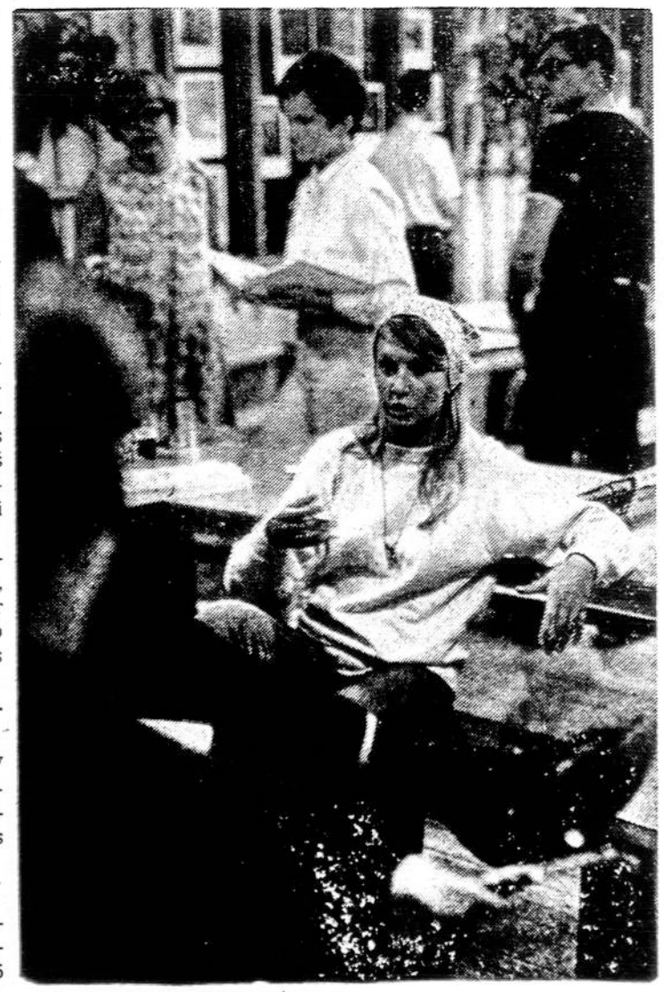

Studentų ateitininkų stovykloje Kanadoje Elena Bradūnaitė, vakaro programų vedėja. Nuotr. Ged. Naujokaičio

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

—•—

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre St., West Roxbury, Mass. 02132.

AR VISI SUSIŽEIDIMAI ATLYGINAMI ?

Klausimas

Jau 16 metų pastoviai dirbu vienoje privačioje ligoninėje. Dirbu virtuvėje. Ligoninėje turiu kambarį ir čia gyvenu. 1966 spalio 15, po darbo, apie 10 val., besimaudydamas po dušu aš paslydau ir kritau ant kairiojo šono ant marmurinių grindų. Nusilaužiau kairiąją ranką aukščiau riešo. Tą patį vakarą ligoninės budintis daktaras pasiuntė mane į miesto ligoninę. Ten lūžusią ranką peršvietė ir iš ryto sugipsavo. Ligoninėje išgulėjau dvi paras. Už peršvietimą, ligoninei ir daktarui, nors ir nepilnai, apmokėjo Blue Cross —Blue Shield. Daktaro paliepimu šešias savaites nedirbau, bet iš darbovietės gavau pilną atlyginimą, kaip ir dirbąs.

Teko girdėti, kad po metų nuo rankos susilaužymo turėsiu stoti į daktarų komisiją ir į teismą kompensacijai gauti. Metai besueiną, bet jokio kvietimo iš niekur negaunu.

Malonėkite atsakyti, ar man kompensacija priklauso? Jei priklauso, — kur kreiptis? Gal pasitarti su advokatu, o gal dar laukti?

Skaitytojas, N. Y. valstija

Atsakymas

Prileidžiu, kad Tamsta kalbi apie "Workmen's Compensation". Tokiai pašalpai gauti darbininkas turi būti arba visiškai arba bent dalinai "nedarbingas", t.y. darbininkas negali dirbti dėl "susižeidimo" (totally or partially disabled). Kadangi Tamsta sakai, kad darbą buvai nutraukęs tik šešiom savaitėm, aš prileidžiu, kad Tamsta buvai pakankamai pasveikęs grįžti į savo einamas pareigas. Tad sunku suprasti kokiu pagrindu remiantis toksai kompensacijos ieškinys galėtų būti pateikiamas šiuo metu.

Bendrai kalbant, "Workmen's Compensation" ieškinys ne visuomet yra toks paprastas ir savaime suprantamas reikalas, kaip pats sužeistas darbininkas jį įsivaizduoja. Reikia įrodyti, kad susižeidimas įvyko tokiom sąlygom ir tokiom aplinkybėm, kad jis "tikrai" yra surištas su darbu (arising out and in the course of employment). Tai dažnai yra ginčijamas reikalas. Pavyzdžiui, šiuo atveju draudimo bendrovė, kuri draudžia Tamstos darbdavį, turėtų pagrindo tvirtinti, kad Tamsta paėmei dušą savo "malonumui", o ne ryšium su virtuvėje dirbamu darbu. Tamstos advokatas pateiktų argumentą, kad Tamsta paėmei dušą, pabaigęs darbą ir kad nusimaudyti po darbo yra itin susiję su darbu ir t.t. Faktas, kad gyveni pačioje ligoninėje, irgi turėtų reikšmės.

Įrodžius, kad Tamstos susižeidimas yra "surištas su dirbamu darbu", t.y. jei atsakomybės (liability) klausimas būtų išspręstas Tamstos naudai, tada, jei ateity Tamsta pasidarytum nedarbingu arba bent dalinai nedarbingu dėl tos rankos ankstyvesnio sužeidimo, Tamsta galėtum reikalauti kompensacijos.

Jei sužeistas darbininkas nepasirašo vadinamosios "lump sum settlement" sutarties su draudimo bendrove, jis **nėra** "atleidęs" jos nuo tolimesnės atsakomybės. Žinoma, jei vėliau toks klausimas iškyla, darbininkas vėl privalo įrodyti, kad jo nedarbingumo priežastis yra tęstina, būtent, kad tas yra ankstyvesnio susižeidimo pasėka ir todėl bendrovė yra atsakinga. Daugumos valstijų turi dar vieną papildomai numatytą vienkartinį mokėjimą sužeistam darbininkui. Šis vadinasi "compensation for loss of function and disfigurement". Aš manau, kad Tamstos informuotojas gal šį mokėjimą turėjo galvoje. Tokį mokėjimą gali gauti tik toks susižeidęs darbininkas, kuriam buvo pripažinta teisė gauti "workmen's compensation".

Jei Tamsta nepatiekei ieškinio, vargu ar būsi automatiškai pašauktas į daktarų komisiją arba teismą. Pasikalbėti su vietiniu advokatu šiuo reikalu nepakenktų.

Laiškas redakcijai

Darbininko rugsėjo 26 d. numeryje paskelbta, kad mirė kun. Pranas Bajerčius, buvęs Pagėgių kapelionas. Kadangi ilgus metus gyvenau Klaipėdoje, tai kun. Pr. Bajerčių gerai pažinau. Pirma jis buvo Vytauto Didžiojo gimnazijos Klaipėdoje kapelionu, o vėliau naujai įsteigtos R. K. parapijos klebonu Pagėgiuose. Buvo jis simpatiško būdo žmogus, mokėjo sugyventi ir su lietuviais ir su vokiečiais. Žmogus jautrios ir geros širdies: kai jis sužinojo, kad esu Tilžės geštapo kalėjime, jis sugebėjo atsiųsti man į kalėjimą keletą maisto siuntinėlių. Tuo jis man suteikė pagalbą pakelti kalėjimo sunkumus. Buvau ir esu už tai jam labai dėkingas.

Šia proga turiu dar pasakyti, kad mano vaikai — a.a. žuvęs sūnus Raimundas ir duktė Danguolė, dabar prof. A. Klimo žmona, buvo jo mokiniais gimnazijoje.

Savo šeimos vardu giminėm reiškiu gilią užuojautą.

R. Liormanas

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Graži dovana Kalėdų švenčių proga. Tai "Linskmų Kalėdų" — nauja ilgo grojimo plokštelė, kurioje "Rūtos" lietuvių ansamblis įdainavo šias kalėdines giesmes: Leiskite rasą, Tyliąją naktį, Piemenėliams, Naktįes tyloj, Gul šiandieną, Linksmą giesmę, Sveikas Jėzau gimusis, Ateikit džiaugsmingai, Mes girdėjom angelus, Šventa naktis, Angelai gieda danguje. Kaina: stereo -5.00, mono -4.00. Persiuntimui pridedama 50 c.

"Lietuviškos senos ir naujos dainos" — nauja ilgo grojimo plokštelė. Įdainuota: Užstalės daina, Prieš tolimą kelionę, Pavasario linksmybės, Bobutė ir Pilypėlis, Šią naktelę, Aš augau pas tėvelį, Tinginė boba, Oi tu Jieva, Jievuže, Oi laukiau laukiau, Stikliukėlis ir Mergužėlė brangi. Dainuoja: R. Marijošius, V. Noreika, L. Abarius, A. Mikalauskaitė, A. Staškevičiūtė, S. Petkevičius, V. Daunoras ir mišrūs chorai. Išleido Eurotone Co. Kaina: mono 4 dol., stereo 5 dol.

"Lietuva Brangi" nauja ilgo grojimo plokštelė, kurioje chorų ir solistų įdainuota: Lietuva brangi, Per šilelį jojau, Senas jūrininkas, Apynėli žaliasai, Nemunas, Žibuoklė, Tu prisimink, O tu Joneli, Daina apie Klaipėdą, Lietuviška polka ir Lietus lynojo. Išleista Kanadoje. Kaina 5 dol., persiuntimas 50 c. Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Lietuvos general. konsulo J. Budrio atsiminimai *"Kontržvalgyba Lietuvoje"* ką tik išėjo iš spaudos. 224 psl. knygoje autorius vaizdžiai apžvelgia kontržvalgybos veiklą Lietuvoje, netrukus po nepriklausomybės atgavimo. Šnipų ir kitų įtartinų asmenų sekimas ir jų kenksmingų siekimų atidengimas skaitytoją suįdomina ir pagauna. Kaina 2.50 dol. Šią ir kitas lietuviškas knygas bei plokšteles galima įsigyti Darbininko administracijoje: 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

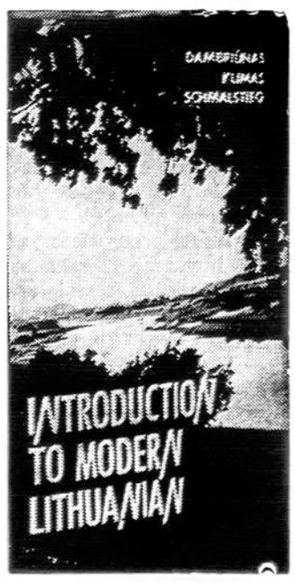

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemokantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuviai pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: *Lithuanian Reader for Self-Instruction.* Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol. Abi knygas galima užsisakyti:

DARBININKAS
910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

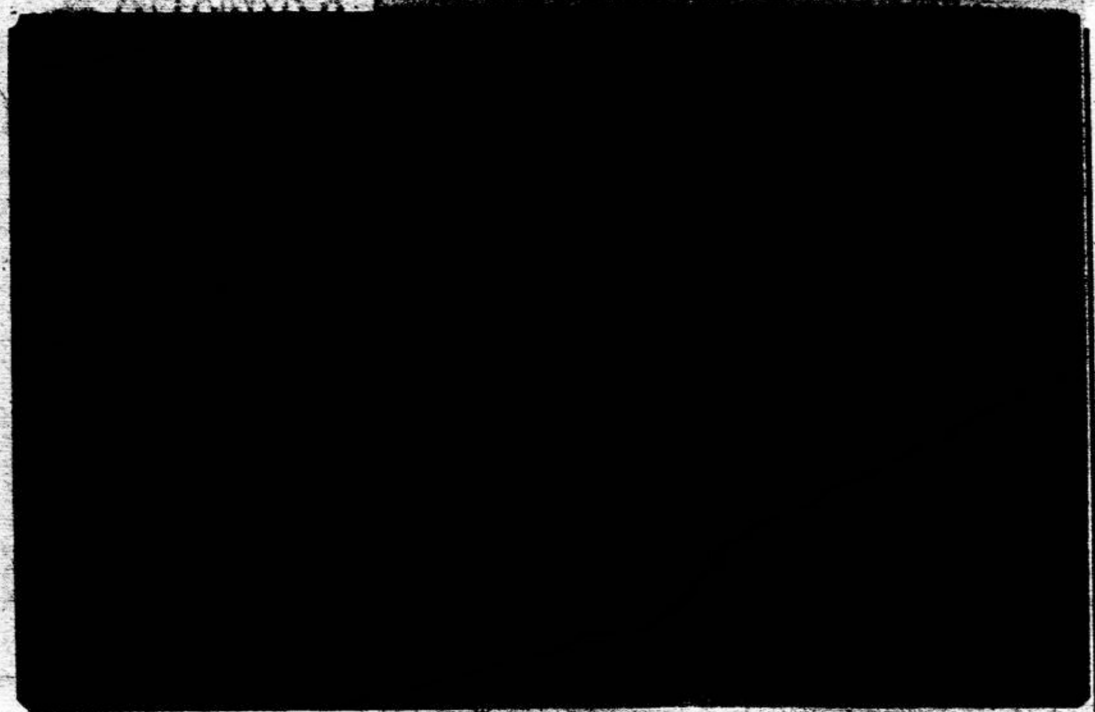

Scena iš "Nuodėmingo angelo", kai [redacted] Raimundas, skulptorius — Antanas [redacted] Povilas Žičkus.
Nuotr. V. Maželio

Kad būtų linksmiau...

Pagyvenęs vyrukas skundžiasi draugui:

— Negaliu naktimis miegoti. Kas daryti?

— Kas pusvalandį išgerk po stiklelį vyno, — pataria bičiulis.

— Ar nuo to tikrai užmigsiu?

— Pilnai negarantuoju. Jei ir nemiegosi, tai vis dėlto bus maloniau praleisti nemigos naktį su vynu, negu be vyno.

•

Šeimininkas siūlo svečiui:

— Ką pasirinktumėte: arbatą su romu ar be romo?

— Aš tai jau mieliau rinkčiausi romą be arbatos...

•

Vienas poetas paštu pasiuntė žurnalo redakcijai poemą "Kodėl aš gyvenu?" ir gavo ją atgal su redakcijos prierašu: "Todėl, kad pasiuntėte ją paštu".

•

Teisėjas klausia teisiamąjį:

— Kokius argumentus galite pateikti, kad sutvirtumėte savo nekaltumą? Ar jus kas nors matė įsilaužimo metu?

— Ne, ponas teisėjas. Mano laimei, niekas nematė.

Pažįstamas paklausė skoto:

— Ar jus nepykina nuolatiniai juokai apie skotų šykštumą?

— Žinoma, kad mus tai labai pykina.

— Kodėl?

— Kiti žmonės iš to turi malonumo, bet mums už tai nieko nemoka.

•

Petriukas atidžiai stebi kaimyną, taisantį savo tvorą.

— Ar tau labai įdomu dailidės amatas? Gal ir tu užaugęs būsi dailidė?

— Visai ne. Aš tik laukiu kada su plaktuku suduosit sau per pirštą...

•

Skotas parodo draugui savo naują butą.

— O šis yra mūsų muzikos kambarys.

— Kaip tai? Šitame kambary aš nematau jokio muzikos sinstrumento.

— Tai niekis. Iš šito kambario mes geriausiai girdime mūsų kaimyno plokštelių muziką.

•

— Parduotuvės savininkas skambina policijai:

— Pone inspektoriau, gavau grasinantį laišką!...

— Hm... Laiškas anoniminis?

— Ne, aiškiai pasirašytas.

— Kieno gi tas laiškas?

— Mokesčių inspektoriaus..

•

Žinomas prancūzų astronomas Ž. Kasinis pakvietė miesto galvas ir garsius finansininkus pažiūrėti reto reginio — saulės užtemimo. Deja, jie pavėlavo.

— Nė bėda, — tarė Paryžiaus meras. — Mes kitą kartą ateisime. Juk observatorijai reikalingi pinigai. Kasiniui teks saulės užtemimą parodyti iš naujo.

•

— Jonuk, eik ir duok bučinėlį naujai auklei, — sako mama.

— O, ne, aš nenoriu gauti į ausį taip, kaip tėvelis gavo.

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
PETRAS VIŠČINIS,
173 Arthur St.
Brockton, Mass. 02402
Tel. 586-7209
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 val.

BOSTON, MASS.
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER BROCKTON,
Vedėjas P. VIŠČINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
FM bangomis 100,7 MC
iš WKOX, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryto

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA
girdima kiekv. šeštadienį 3 - 4 p.p. iš Detroito stoties WJLB-AM - 1400 kilo. Pranešėjai: Patricia Bandza ir Algis Zaparackas; vedėjas — Ralph Valatka, 15756 Lesure, Detroit, Mich. 48227; tel. 273-2224.

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGUNAVIČIUS
WDRC - FM 93.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4662
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PITTSBURGH, PA.
WZUM, 1590 banga
vedėjas VYT. A. YUCIUS
52 Shady St. W. Pgh., Penna. 15220
Tel. 563-2754
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 kilocycles
BENDRUOMENĖS BALSAS
1308 Green St., Phila, Pa. 19123
PO 5-6066
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO - AM - 1240
Ved. ANT. PALIULIS
Lietuvos prisiminimai
Kultūrinė - komercinė programa
Sekmad. 9:35 iki 10:30 ryto

SERVICE

CARA - VAN LINES
Local and Long Distance Mover
Trucking
Fast service Low cost
Call 449-5662
Ask for Mr. Oliva

PAMID HAVEN REST HOME
Aged and Retired Men and Women homelike and country atmosphere A home away from home Florence Csik prop. N.J. State approved — English Town Road, Jamesburg NJ.
Call 201 - 521-1194

GENERAL TRUCKING AND MOVING
Local Lic and Bonded
Mr. Fraizer 2084 Madison Ave. NYC
Call Mon thru Sat 8:30 to 6
993-9771 or 283-1482 anytime

ARCHER SURGICAL SUPPLY COMPANY
217 E 23rd Street N. Y. C.
Open 6 days a week — Sick room supplies wheel chairs walkers and steam packs — Call MU 9-3480

Visit EXPO 67 Board at the Franciscan Fathers Chateauguay Heights P. Q., Canada — $6 per person, $8 double occy. Breakfast available, family rooms. 30 min. to the Expo grounds by your car or bus line. Phone (Area 514) 692-6711

INSIDE - OUTSIDE
BOAT STORAGE
Reserve your space now to avoid disappointment. Call (516) HA 1-3300
THOMAS KNUTSON
SHIPBUILDING CORP
Halesite, L.I., New York

GUNS—just received rare and antique collections S & W Ladysmith, Rus'n etc. Colts, Pockt, Navies, etc. Remingtons, Long Rifles, Sharps, Springfields. Things & Stuff, Open 7 days a week. Monm'th Rd. and St. Hway 36, W. Long Branch, N. J. (201) 222-7433

HOUSE KEEPER
Competent Woman to sleep in and take charge of household which includes 3 adults and one school age child. Must be reliable. Experience preferred. Private home in Brooklyn, N. Y. Excellent accommodations. Call (212) DE 8-0064.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS
- JUVELYRAS
Auksas - sidabras - deimantai
laikrodžiai
9401 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS MIRUNSKAS, vedėjas
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų
šventėms bei kitokioms progoms

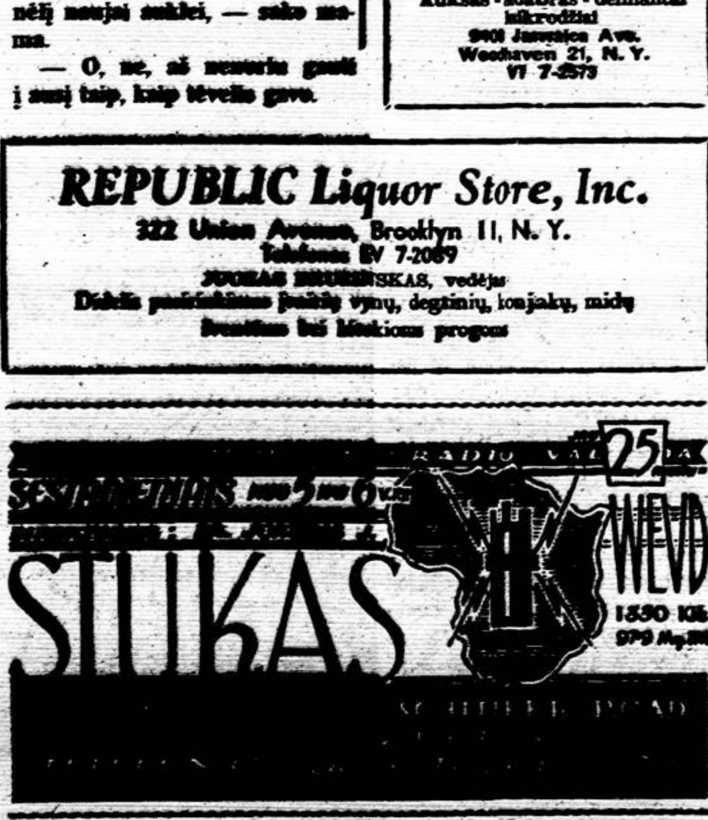

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: 267-3680

DISPLAY

Outstanding Lake Champlain area. Build your own log cabin. Hunt, fish, ski, 6 hrs. NYC. Paved road. 5-acre cabin site $900 — $20 down, $15 mo. Enrie Rock, Box 22, Morrisonville, N.Y. Tel. (518) 563-3599.

LLOYD CONSTRUCTION CO.
Mason - Concrete work specializing - stoops driveways - patios chain link fence: also slate work, inside and out. Free estimates 657-1421 all day Sunday after 6 PM

Hunter Lake Lodge Parksville, N.Y. Exit 98 on Route 17 (Quickway) Great deer hunting, bar-liquor store on premises. Home cooked meals. Daily rates $15. Weekly rates $75. 2 in a room. Tel. (914) 292-4269 — Prop. James W. Cozzette

THE BIG BAY RIDGE SHOW
SONS OF NORWAY CENTER
60th St & 8th Ave Brooklyn
12 Noon to 8 PM
P.O. Box 95, Far Rockaway N.Y. 11690
JULES J. KARP, Chairman
GR 1-3446
Show Nov. 19 — second show
Free Admission (Dec. 17/67)

HELP W. MALE

Lathe Hands — in Passaic. Modern machines, good working conditions, company paid benefits, family hospitalization & medical/surgical plan, holidays, vacations. 1st shift only, steady work. Call 201 - 473-3110 between 9 a.m. and 5 p.m.

CLERK FOR DELICATESSEN
Work near home full and part time Exp'd — part time, Saturday and Sunday.
HEATHCOTE DELICATESSEN
914 SCarsdale 3-3160

MEN WANTED
Full time, plus overtime
Janitors - Waxers
needed in Tuxedo Area
Must have transportation
Starting pay $2.00 per hour
(914) 534-7930

Tool & Die Makers
Excellent Opportunity
A First Class highly experienced man can make a very healthy amount an hour. ALSO the rate for a Class B man is extremely good. Fully paid: Hospitalization, Medical & Life Insurance. A profit sharing plan that had adistribution to some of our men last year that amounted to almost one-fifth of their pay. — Phone us NOW in perfect confidence and we will arrange a convenient time for you to discuss this with us.
Mr. H. ANDEL (212) MA 4-6878

ARWOOD CORP.
35 York St. Brooklyn N.Y.
An Equal Opportunity Employer

H. W. FEMALE

GIRLS - WOMEN
Tension Envelope offers diversified employment opportunities to women who desire a sense of interest, pride and accomplishment in their work, and not the everyday borness of a job. No experience necessary, we will train you to operate envelope folding machines like a pro.
IMMEDIATE OPENINGS
7:30 AM & 4 PM Shifts available
All year round employment, no layoffs, 9 paid holidays, vacation, hospitalization, and many other benefits. Pleasant working conditions, employee cafeteria; good starting salaries incl. periodic wage increase.
TENSION ENVELOPE
Apply or call now: Huyler & Wesley Sts. South Hackensack, N.J. Phone: 487-1883. Interviews also available after 6 PM and Saturdays.

H. W. MALE

Field Servicemen new openings, top career opportunity in the service division, HS grad., have a car, over 18, mechanical background or equiv. We offer: incentive bonuses, sick & vacation pay, major medical, salary increases, car expenses paid. For interview: Mr. L. Versaci, 228-1452.

Sheet Metal — all-around factory work on punch press, press brake, spot welding, etc., steady work, Co. paid benefits, apply 8 - 4:30 daily, Saturday 8 - 11 AM. Gwilliam Machine & Mfg. Co. 251 Wescott Drive, Rahway N.J.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK
Inkorporuotas 1863
460 West Broadway, South Boston Massachusetts
"Kur tūkstančiai taupo milijonus"
Alfred W. Archibald, President
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Shallna ir adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš $126,000,000.
Current dividend 5% on all accounts.
Dabar moka 5% už visų rūšių taupomus pinigus.

Rimos ir Juozo Bružinskų SIUNTINIŲ ĮSTAIGA
siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir SSSR. Krautuvėje didelis pasirinkimas geros rūšies prekių žemomis kainomis. Priimami telefoniniai užsakymai ir sudaromi siuntiniai gauti paštu. Užsakomi rusiški automobiliai ir kitos prekės, daniški maisto siuntiniai, itališki akordeonai ir nylon'o lietpalčiai. Parūpinami *dolerio krautuvių* kuponai.
370 UNION AVENUE • Telef. EV 4-4952 • Brooklyn N.Y. 11211

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas
84-69 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn, N. Y. 11211; STagg 2-4329
Papigintomis kainomis priimame užsakymus VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS.
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties.
Home-made Bologna

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS
Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!
SUPERIOR PIECE GOODS CORP.
Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

"AIDAS" Radio - T.V. Lab.
94-17 Jamaiva Ave., Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. HI 1-7747
Spalvuotos ir paprastos TV, radio stereo ir paprasti aparatai, vėsintuvai (air conditioner), magnetofonai (tape-recorder) — taisymas ir pardavimas.
SPAUDOS KIOSKAS
J. BUBLAITIS J. PASUKONIS

JUOZO MISIŪNO
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų ... Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

DARBININKAS

prašo talkos savo skaitytojų, tikėdamas sulaukti naujų skaitytojų, kad galėtų ir toliau išsilaikyti. Prašome paraginti draugus ir pažįstamus laikraštį užsisakyti. Gavus adresą, susipažinimui siunčiamas nemokamai. Prenumerata 7 dol. metam. Naujiem skaitytojam — pirmiem metam 5 dol. Iki šių metų galo tik 2 dol.

Kas suras du naujus skaitytojus, moka už abudu 9 dol., už 3 — 12 dol. metams.

Administracija taip pat prašo nedelsti atsilyginti už 1967 metus. Raginimas sudaro nereikalingų išlaidų. Prašome pasinaudoti čia pridedama atkarpa.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221
Siunčiu prenumeratą už 1967 metus.

Vardas ir pavardė ....

Adresas ....

Siunčiu už prenumeratą $.............., aukų $..............; Viso $..............

....
(Data) (Parašas)

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

J. B. Shalins-Salinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest P'way Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. Virginia 7-4499

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius - Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 2BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y

Theodore Wolinnin, Inc.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
Moderniška koplyčia su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y
GRamercy 5-1437

Market 2-5172
BUYUS
FUNERAL HOME
Mario Teixeira, Jr.
Laidotuvių direktorius
426 Lafayette Street
Newark, N.J. 07105
Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios — Oras vėdinamas.

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus. — Tel. TR 6-6434

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

Tel. 753-6181
DELINIKS FUNERAL HOME
THOMAS DELINIKS
Laidotuvių Direktorius
Jautriai užjaučia nelaimės valandoje ir paruošia garbingas laidotuves.
17 Congress Ave.
Waterbury, Conn. 06708

C. A. VOKET
ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

Long Island
statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną
Tel. 516 AN 1-2364

DARBININKAS

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Spaustuve ..... GL 2-6916
Administracija ..... GL 2-2923
Redakcija ..... GL 5-7281

NEW YORKO NAUJIENOS

Studentų ateitininkų draugovės visuotinas narių susirinkimas bus spalio 28, šeštadienį, 7v.v. pas kol. A. Strazdą, 85-34 86 Str. Woodhavene, N.Y. Prašomi visi nariai dalyvauti. Draugovė su vėliava sekmadienį dalyvauja Kristaus Karaliaus šventėje. Mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje — 11 val. paskui parapijos salėje minėjimas-akademija.

Korp! Neo-Lithuania valdyba New Yorke praneša, kad metinių sukaktuvių proga lapkričio 11, šeštadienį, 9 val. ryto bus aukojamos mišios už mirusius ir žuvusius korporacijos garbės narius ir korporantuses tėvų pranciškonų koplyčioj, 680 Bushwick Ave. Brooklyn, N. Y.

Jonas Ignas Levonas, Darbininko skaitytojas, gyvenęs Jackson Heights, N. Y., ir sulaukęs 85 m. amžiaus, mirė spalio 21. Laidojamas spalio 25, trečiadienį, 10:30 val. ryto iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Brooklyne, N.Y., šv. Jono kapinėse. Nuliūdime paliko sūnus, Mykolą, Juozą ir Joną su šeimomis bei dukrą seselę Rosą Verą šv. Domininko kongregacijoje. Pašarvotas Aromiskio šermeninėj, 423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y., tel. EV 7-4335.

Maironio mokyklos tėvų komitetas praneša, kad spalio 28, šį šeštadienį, 11:30 val. įvyks visuotinis tėvų susirinkimas mokyklos reikalam aptarti. Visi tėvai kviečiami dalyvauti.

LSS Atlanto rajono vodovių, vyr. skaučių ir vyr. skaučių kandidačių suvažiavimas įvyks spalio 28-29 Worcester, Mass., Maironio Parke. Pradžia šeštadienį 1 val. Sukruskite, mielos vadovės ir ypač vyr. skautės ir tos, kurios šiuo metu nedalyvaujate aktyviai skautybėje, atvažiuokite ir praleiskite su mumis keletą prasmingų valandų. Norinčios suvažiavime dalyvauti, registraciją su 2 dol. mokesčiu siunčia: Mrs. Irena Markevičius, 17 Agate Street, Worcester, Mass. 01610. Savaitgalio mokestis 5 dol. už maistą. Registracijos mokestis į tai įskaitomas. Visos dalyvauja su uniformomis ir atsiveža suknelę šokiam. Atlanto Rajono V-vė

Už a.a. Juozo Strimavičiaus sielą, minint 3 metų mirties sukaktį, gedulingas mišias su egzekvijomis kun. Vytautas Pikturna aukos spalio 28, šeštadienį, 8 val. ryto Angelų Karalienės bažnyčioje, 213 So. 4th. St. Brooklyn, N.Y. Giminės ir pažįstami nuoširdžiai prašomi dalyvauti. — Žmona Albina Stenevičienė ir šeima.

KUN. J. GURINSKO JUBILIEJUS

Šiemet sueina 25 metai kai kun. Jurgis Gurinskas vadovauja Vilniaus Aušros Vartų parapijai New Yorko mieste.

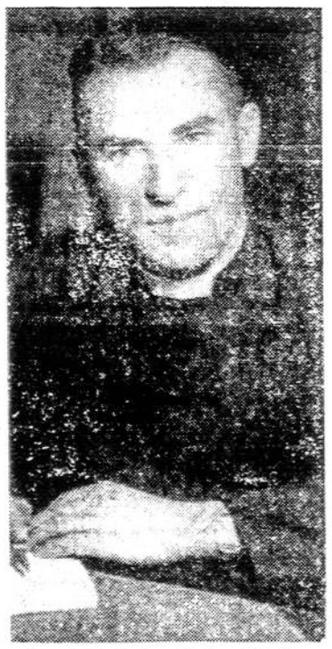

Kun. J. Gurinskas, kai pradėjo klebonauti Aušros Vartų parapijoje

Kun. J. Gurinskas gimė 1900 balandžio 23 Galkiemio kaime, Vistyčio parapijoje, Vilkaviškio vyskupijoje. Kunigystės šventimus priėmė 1926 birželio 18.

Įsigijęs teologijos licencijato laipsnį, 1931 buvo paskirtas Kybartų valstybinės gimnazijos kapelionu.

Rusam okupavus Lietuvą, 1941 atvyko į New Yorką pas gimines. Tais pačiais metais liepos mėnesį paskirtas aptarnauti lietuvių reikalus į Vilniaus Aušros Vartų parapiją. 1942 vasario 1 New York arkivyskupo paskirtas tos pat parapijos klebonu administratoriumi.

Vadovaujant klebonui Gurinskui, parapijos gyvenimas pagyvėjo, parapija atsistojo ant stipresnių kojų tiek dvasiškai tiek medžiaginiai. Per tuos 25 metus daug kas buvo padaryta, daug kas nuveikta ir tai vis energingo ir sumanaus klebono J. Gurinsko dėka ir talkinant uoliem parapiečiam.

Tenka tik palinkėti klebonui kun. J. Gurinskui, kad tą vieninteli lietuvių religinį židinį New Yorko mieste ir toliau globotų ir palaikytų. Tegul Dievo palaima jį lydi ilgiausius metus ir padeda jam ir toliau sėkmingai skleisti tikėjimo ir lietuvybės šviesą ir šilumą. Ad multos annos!

Apaštalas Jokūbas kalba apie Balfą —

"Ką padės, mano broliai, jei kas sakytųsi turįs tikėjimą, bet neturėtų darbų? Argi tikėjimas galės jį išganyti? Jei brolis ir sesuo būtų pliki ir stigtų jiems kasdieninio išlaikymo, ir kas nors iš jūsų sakytų jiems: Eikite ramybėje, susišildykite ir pasisotinkite, bet neduotumėt jiems, ko kūnui reikia, ką tai padės? Taip ir tikėjimas, jei jis neturėtų darbų yra pats savyje miręs." (Jok. 2, 14-17).

Aukas lietuviams varguoliams, sesei ir broliui, siusk: Balfas, 105 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211. Dievas to reikalauja, o valdžia tas aukas nuo mokesčių atleidžia.

A † A

MIKALINA PILAUSKIENĖ

75 m. amžiaus, gyv. Bayside, N.Y., mirė spalio 19. Palaidota iš Angelų Karalienės bažnyčios spalio 23 šv. Trejybės kapinėse. Paliko nuliūdime vyrą Juozą, sūnų Joną ir tris dukras: Oną, Moniką ir Eleonorą su šeimomis, 5 anūkus ir 6 proanūkus bei kitus gimines. Šermenimis rūpinosi J. Garšvos laidotuvių įstaiga.

Jurgio Jankaus naujas veikalas pradedamas spausdinti Darbininke

Su šiuo Darbininko numeriu pradedame spausdinti **Jurgio Jankaus** naują veikalą — trijų veiksmų dramą **"Peilio ašmenimis"**. Šiuo veikalo spausdinimu ir jį vėliau išleisdami atskira knyga norime prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 m. sukakties atžymėjimo.

Veikale autorius vaizduoja tragišką mūsų tautos epochą— sunkias partizanų kovas. Pasirinko kaip tik tą laiką, kai po kelerių kovos metų pavargo ir išseko kovotojų jėgos. Jie apsisprendžia, kad reikia grįžti į civilinį gyvenimą. Bet kaip? Kas padės gauti dokumentus, kaip įsiteisinti. Rusam ir jų pakalikam rūpi sunaikinti juos. Kartu intryga pinama ir su gražios meilės motyvu.

Visi skaitytojai prašomi sekti šią atkarpą. Ji spausdinama 3 puslapyje.

Jurgis Jankus, kurio drama "Peilio ašmenimis" pradedama spausdinti Darbininko atkarpoje

Lietuvių delegacija pasauliniame pasauliečių apaštalavimo kongrese atsiuntė Darbininko redakcijai sveikinimą. Pasirašė: A. Sungailienė, B. Venskuvienė, vysk. V. Brizgys, .D. Stakytė, prel. P. Juras, prel. J. Balkūnas. A. Lingė. V. Vygantas, A. Viliušis, kun. A. Rubikas, A. Grinienė, kun. J. Staškevičius, S. Lozoraitis, Jr., dr. P. Bačinskas.

Moterų madų paroda ruošiama 1968 kovo mėnesio pabaigoje.

Parengimai New Yorke

Spalio 28 — Korp! Neo-Lithuania rengia metinį balių Travelers Hotel viešbutyje, prie La Guardia aerodromo.

29 spalio — Kristaus Karaliaus šventė. Rengia Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos New Yorko ir New Jersey skyrius.

29 spalio — Literatūros vakaras. Rengia Liet. Moterų Klubų Federacijos New Yorko klubas, Knights of Columbus salėje, 86-22 85th St., Woodhaven, N. Y.

Lapkričio 5 d. — Metinė Skautų šventė Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Rengia New Yorko skautai.

Lapkričio 12 — Lietuvių Katalikų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos Tarybos atstovių suvažiavimas Waldorf-Astoria viešbutyje, New Yorke.

18 lapkričio — Lietuvos Kariuomenės atkūrimo minėjimas Maspetho parapijos salėje. Rengia New Yorko Ramovės skyrius.

Gruodžio 2 d. — Spaudos balius-šokiai St. Matthias parapijos salėje, 58-15 Catalpa Ave. (netoli Woodward Ave.), Ridgewood, N.Y. Ta pačia proga įvyks T. T. Pranciškonų naujų leidinių pristatymas.

Gruodžio 3d. — Pirmojo Lietuvių Moterų 1907 metų suvažiavimo Lietuvoje sukakties paminėjimas Carnegie Endowment salėje New Yorke. Rengia L.M. Klubų Federacija ir L.M. Katalikių Organizacijų Pasaulinė Sąjunga.

Gruodžio 10 d. — Koncertas Tylos Bažnyčios minėjimo proga, Franklin K. Lane mokyklos salėje 4 val. po pietų. Rengia Liet. Religinė Šalpa ir Kat. Moterų Kultūros Draugija.

Gruodžio 17 d. — New Yorko Ateitininkų šventė, moksleivių ir studentų įžodis Angelų Karalienės parapijos salėje.

Gruodžio 31 — Naujų Metų sutikimas. Rengia Laisvės Žiburio radijas.

1968 m.

Balandžio 27 d. — Operetės Choro metinis koncertas šeštadienį 7 v.v. Knights of Columbus salėje 86-22 85th Street, Woodhaven.

Gegužės 4 d. 1968 m. — Pianistės Julijos Rajauskaitės koncertas, Town Hall, New Yorke, 5 val. 30 min.

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos švietimo ir informacijos vadovui V. Radzivanui, 84-16 110th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telef. HI 1-9720.

Elizabeth, N.J.

New Jersey šeštadieninė mokykla Elizabethe antruosius mokslo metus pradėjo su daugiau kaip 40 mokinių ir šiek tiek pasikeitusiu mokytojų sąstatu. Iš lietuviškos mokyklos pasitraukia baigę reguliarų pradžios mokslą. Mokykla pasipildė pačiu jaunuoju atžalynu — prie mokyklos veikiančio vaikų darželio auklėtiniais.

Prie šeštad. mokyklos yra organizuojamas mokyklinio amžiaus vaikam tinkamų lietuviškų knygų knygynėlis, kuris šiuo metu turi per 130 knygų. Knygynėlio tikslas įpratinti mokinius pamėgti lietuvišką knygą. Visiem suprantama, kad su tiek knygų mokykla savo gražių uždavinių pasiekti negalės. Būtina knygynėlį papildyti mokinių amžiui tinkamom lietuviškom knygom. Organizacijos ar atskiri asmenys galėtų padėti šį tikslą pasiekti paaukodami knygų ar pinigų jom įsigyti.

Šiais mokslo metais mokyklos tėvų komitetui pirmininkauja Vladas Audėnas. Komiteto nariai: Didžbalienė, Kvedarienė, Karaša ir Kiaušas.

Kalėdinių atvirukų galima įsigyti jau dabar. Dėžutė su 14 įvairių atvirukų ir persiuntimu kaštuoja tik 1.10 dol. Kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Išnuomojamas kambarys su baldais už labai prieinamą kainą ir prie gero susisiekimo. Tel. 845-6065.

Highland sekcijoj parduodamas naujai atremontuotas mūrinis dviejų šeimų namas iš 5 ir 6 kambarių su dideliu sklypu. Skambinti vakarais po 6 v. Deutsch Realty. Tel. 647-8700.

Ieškoma moteriškų drabužių krautuvei pardavėja, kuri būtų baigusi tiek mokslo, kad galėtų susivokti skaičiavime, inteligentiška ir gerų nervų. Pageidautina nerūkanti darbo valandomis. Informacijai skambinti Tel. 849-7240.

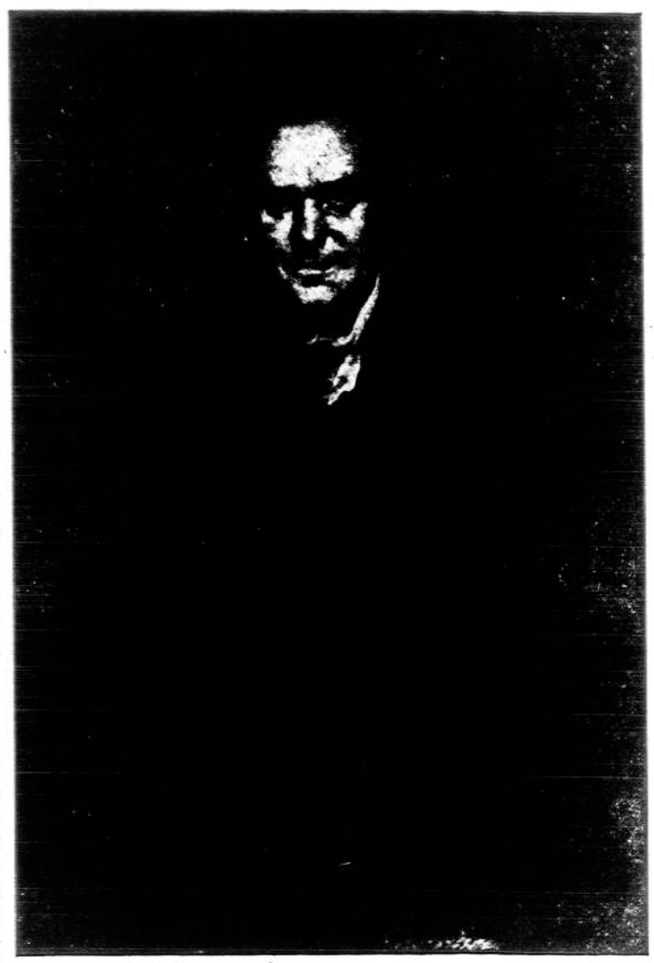

Dail. Povilas Puzinas, autoportretas

MIRĖ DAIL. POVILAS PUZINAS

Spalio 23 d. ryte savo studijoj Manhattan rastas miręs dailininkas Povilas Puzinas. Spėjama, kad mirė iš vakaro širdies priepuoliu. Velionis paskutiniu laiku turėjo savo privačią meno mokyklą Great Neck, L.I., kuriai sėkmingai vadovavo. Mokykla turėjo didelį pasisekimą visoje apylinkėje ir sutraukė daug mokinių. Prieš tai penkerius metus mokytojavo Art League of Long Island. Šalia pedagogo darbo jis visą laiką vertėsi kaip dailininkas portretistas, tapytojas. Šiais metais buvo laimėjęs pirmą premiją iš New Yorko miesto už paveikslą. Ir dabar rengėsi išstatyti vieną paveikslą Guggenheimo muziejuje.

Gyvenimo bruožai

Velionis buvo gimęs 1907 rugpiūčio 3 Rygoje. Jo tėvai buvo kupiškėnai. Visą laiką gyveno Latvijoje, nors buvo Lietuvos pilietis. Aukštąjį mokslą baigė Rygoje — 1932. Pagrindinis jo mokytojas buvo profesorius tapytojas V. Purvitis. Studijuodamas meną, studijavo ir pedagogiką ir gavo teisę dėstyti meną mokyklose.

Baigęs studijas, persikėlė gyventi į Lietuvą, atliko karinę prievolę Lietuvos kariuomenėje, paskui 1937-39 piešimą dėstė Panevėžio berniukų gimnazijoje. Nuo 1940-1941 buvo Taikomosios Dailės Instituto dėstytojas Kaune.

Karo metu buvo pakliuvęs į vokiečių kalėjimą. Vokietijon atvyko 1944 lapkričio mėn. Iš ten 1947 persikėlė į Jungtines Amerikos Valstybes. Kurį laiką dėstė Cattan Rose meno mokykloje Jamaicoje, o 1948 persikėlė į Los Angeles. 1956 vėl grįžo į New Yorką, įsikūrė Manhattane, vėl dėstė Cattan Rose Institute ir kitose meno mokyklose.

Dailininko kūryba

Dail. P. Puzinas turėjo savo ryškų tapytojo veidą ir buvo geras tapytojas, geras portretistas. Jis turėjo ir savitą tapymo būdą. Pirma padarydavo tikrą paveikslo studiją — realistinį piešinį, atbaigdavo jį aliejiniais dažais, o paskui jį sumodernindavo — panaikindavo daug detalių, išjudindavo iš sustingimo, duodamas savo paveikslui daug judesio ir dramatinės įtampos. Visa jo kūryba pulsuoja iškilmingu mostu. Pro tą iškilmingumą veržiasi gilus skausmas, gėla, kad visa prarasta ar nesugrąžinama. Pavyzdžiui, jo peizažai yra nespalvingi. Mėgo pilką, rudai pilką toną. Kartais savo spalva primindavo baroko epochos dailininkus. Bet jis pats sakydavo, kad tai Lietuvos laukų rudens spalvos, kurias taip jis mėgęs.

Dailininkas Lietuvoje yra dekoravęs bažnyčias, Panevėžio katedrą, o čia gyvendamas mėgo tapyti senus aplūžusius namus, labai mėgo jūros scenas, laivus uoste, bures, žvejų namus, pačius žvejus ir žuvį. Jūros scenų paveikslų nutapė daugiausia.

Žvejas, dail. P. Puzino paveikslas

BROCKTONO ŽINIOS

Seniau Brocktono lietuviai garsėjo chorais. Žmonės dar atsimena Barausko vadovaujamą chorą, kurio dainos net į plokšteles buvo įrašytos.

Kiek vėliau apylinkės lietuviai sakydavo: važiuojam Brocktonan: ten lietuviškiausia parapija ir geras choras, kun. J. Paulausko vadovaujamas (pritariant Mrs. Stefai Ventre, vargonininkei).

Bet jis išvyko. Kas dabar bus su choru? Žmonės nudžiugo sužinoję, kad sugrįžta prieš dešimt metų vikaravęs kun. Vincas Valkevičius.

Po vasaros atostogų choras pirmą kartą pasirodė per 40 valandų atlaidus. Choras giedojo tikrai gražiai. Reikėtų, kad įsijungtų daugiau žmonių.

Kun. V. Valkevičius yra muzikas, smuikininkas, ir dažnai koncertuoja su Izidoriumi Vasyliūnu.

Mankštos kuopa — Stoughton Drill Team — spalio 8 buvo atvykus į Brocktoną ir parodė ką gali padaryti jaunimas gerose rankose. Tokia kuopa įsikūrė ir Brocktone. Dabar joje yra per 50 asmenų. Ateina jaunimo ir iš kitų parapijų. Kolumbo vyčiai pasisiūlė surengti pobūvį ir visą pelną paskirti uniformom įsigyti. Kuopa rūpinasi kun. V. Valkevičius. Ją žada pavadinti Royal Ember vardu, uniforma bus: bliuskutės ar marškiniai geltonos spalvos, plačios žalios juostos, sijonėliai ar kelnės —raudonos spalvos. **M. Kas.**

BOSTONO ŽINIOS

Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono skyrius spalio 17 sušaukė savo narių ir organizacijų pasitarimą, kuriame buvo svarstoma kaip paminėti kitais metais Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktį. Deja, iš to pasitarimo ne kas išėjo. Pirmininkaujantis nesugebėjo padaryti reikiamų išvadų, privesti prie balsavimų ir sprendimų. Nutarta, kad minėjimą rengs Altas ir Liet. Bendruomenė kartu, bet ir čia dar lieka daug neaiškumų, nes Altas savo tarpe dar turi šį klausimą nubalsuoti. Susirinkimo metu buvo iškelta gražių minčių ir sumanymų, gaila, kad jie nebuvo konkretizuoti.

Parengimai Lapkričio 3 d. 8:30 val. vak. Jordan Hall Pabaltiečių koncertas. Programą atliks solistė sopranas Helmi Betlem. Prie piano Stella Kerson.

Lapkričio 12 d. 3 val. popiet Izidoriaus Vasyliūno smuiko koncertas Jordan Hall.

Lapkričio 12 vakare lituanistinės mokyklos metinis balius Lietuvių Piliečių D-jos didžiojoj auditorijoj.

Tą pačią dieną dramos sambūris vaidina Waterbury, Connecticut "Nuodėmingą angelą".

Lapkričio 19 Lietuvos kariuomenės veteranai rengia Kariuomenės šventės minėjimą Lietuvių Piliečių D-jos auditorijoje So. Bostone.

Gruodžio 10 rengiamas muzikos kompozitoriaus ir dirigento Jaronimo Kačinsko kūrinių koncertas Jordan Hall. Šis koncertas yra rengiamas muziko Kačinsko 60 metų amžiaus sukakčiai paminėti. Koncertą diriguos pats kopozitorius.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti: GLenmore 2-2923